Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija u RH

Šimić, Ivana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:001303

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

HORIZONTALNA I VERTIKALNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA U RH

Mentorica: **Studentica:**

prof. dr. sc. Branka Ramljak **Ivana Šimić**

Split, kolovoz, 2017.

Sadržaj

1. UVOD 4
1.1. DEFINIRANJE PROBLEMA ISTRAŽIVANJA 4
1.2. CILJEVI RADA 5
1.3. METODE RADA 5
1.4. STRUKTURA RADA 6
2. MJESTO I ULOGA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ . 8
2.1. Obilježja neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj sukladno zakonodavnom okviru 8
2.2. Djelokrug neprofitnih organizacija, osnivanje i uređenje 10
2.3. Način financiranja kao odrednica oblikovanja računovodstvenog sustava u Hrvatskoj 13
2.4. Neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj kroz brojke 14
3. SASTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA U RH 16
3.1. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave neprofitnih organizacija 16
3.2. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja 18
3.2.1. Bilanca 21
3.2.2. Izvještaj o prihodima i rashodima 25
3.2.3. Skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima 26
3.2.4. Bilješke uz financijske izvještaje 27
3.2.5. Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima 27
4. HORIZONTALNA I VERTIKALNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRAKTIČNOM PRIMJERU 28
4.1. Općenito o udrugama 29
4.1.1. Općenito o udruzi Sunce 29
4.1.2. Općenito o udruzi Zelena akcija 31
4.1.3. Općenito o udruzi Zeleni Osijek 32
4.2. Horizontalna analiza 33
4.2.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja udruge Sunce 33
4.2.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja udruge Zelena akcija 38
4.2.3. Horizontalna analiza financijskih izvještaja udruge Zeleni Osijek 43
4.3. Vertikalna analiza 47
4.3.1. Vertikalna analiza financijskih izvještaja udruge Sunce 47
4.3.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja udruge Zelena akcija 49

4.4. Vertikalna analiza financijskih izvještaja udruge Zeleni Osijek 52
4.5. Usporedba udruga kroz analizu financijskih izvještaja 55
4.6. Analiza financijskih pokazatelja za ocjenu poslovanja udruga 58
5. ZAKLJUČAK 62
SAŽETAK 63
LITERATURA 65
DODATCI 67
Popis slika 67
Popis grafova 67
Popis tablica 67

1. UVOD

1.1.DEFINIRANJE PROBLEMA ISTRAŽIVANJA

U 21. stoljeću svjedoci smo velikih previranja u društvenim, ekonomskim, političkim i drugim sferama života. Zbog nastalih neizvjesnosti kako u Svijetu tako i Hrvatskoj došlo je do jačanja i razvoja različitih pokreta, inicijativa i organizacija.

Neprofitne organizacije u Hrvatskoj sve više dobijaju na svojoj značajnosti. Svrha njihovog djelovanja je povezati istomišljenike koji će svojim doprinosom kroz različite projekte i inicijative dopriijeti razvoju lokalne zajednice u područjima društvene dobrobiti koja nije pokrivena.

Neprofitne organizacije se po svojoj funkciji i obilježjima po mnogo čemu razlikuju od profitabilnih organizacija. Te razlike znatno utječu na ustrosjstvo računovodstva i financijskog izvještavanje.

U Republici Hrvatskoj računovodstveni model financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija znatno se razvio u posljednjih nekoliko godina. Razlog tomu leži i u činjenici da broj neprofitnih organizacija u RH je rastao iz godine u godinu i prema posljednjim evidencijama iz 2014. godine prelazi broj od 26.000. Ulaskom Hrvatske u Evropsku Uniju sve veći broj neprofitnih organizacija povlači sredstva za financiranje svojih projekta iz EU fondova. Postavlja se pitanje koliko kvalitetno su ta sredstva, i sva ostala sredstva, uložena u projekte i koliko zapravo donose benefita lokalnoj zajednici u kojoj se implementiraju. Analizom financijskih izvještaja neprofitnih organizacija nastoji se analizirati produktivnost neprofitnih organizacija, te ocijeniti njihov efekt na ukupno gospodarstvo Republike Hrvatske. Sukladno tomu analizom financijskih izvještaja korisnici dobivaju informacije koje daju odgovore na pitanje financijske stabilnosti organizacije, ulaganja, odnosa s dionicima, te usporedbu sa sličnim organizacijama.

1.2.CILJEVI RADA

Cilj istraživanja je iznijeti zaključke o financijskoj uspješnosti neprofitnih organizacija kroz analizu financijskih izvještaja. U istraživanju se analiziraju tri neprofitne organizacije iz različitih gradova u Republici Hrvatskoj, točnije iz Splita, Zagreba i Osijeka kao gradova s najvećom koncentracijom neprofitnih organizacija. Uspoređivati će se i analizirati izvještaji kroz tri uzastopna obračunska razdoblja.

Neprofitne organizacije na kojima se provodi istraživanje su: Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce - Split, Udruga za zaštitu okoliša Zelena akcija - Zagreb i Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek . Sve udruge su srodne po svom djelovanju, imaju slične ili iste izvore financiranja, te projekte koje provode u lokalnim zajednicama. Temeljem financijskih izvještaja navedenih organizacija provedena je vertikalna i horizontalna analiza istih, potom komparirani dobiveni rezultati sve tri udruge, komparirane vrijednosti unutar financijskih izvještaja, te izračunati financijski pokazatelji.

1.3.METODE RADA

Rad je utemeljen na istraživanju provedenom putem sekundarnih podataka (financijskih izvješća udruga).

Postoje različite znanstvene metode pomoću kojih se dolazi do određenih rezultata istraživanja. Da bi se postigli najefektivniji znanstveni rezultati pri analizi, koristi se povezivanje više znanstvenih metoda. U izradi ovog rada korištene su sljedeće znanstvene metode:[1]

- metoda deskripcije
- komparativna metoda
- matematičke metode
- induktivna metoda

[1] Rozga, A. (2007): Poslovna statistika, Sveučilište u Splitu, Split,

Metoda deskripcije – je postupak jednostavnog opisivanja ili očitovanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja.

Komparativna metoda – je postupak uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, pojava, procesa i odnosa, odnosno utvrđivanje njihove sličnosti i razlika u njihovom ponašanju i intenzitetu.

Induktivna metoda - je sustavna primjena induktivnog načina zaključivanja kojim se na temelju analize pojedinačnih činjenica dolazi do zaključka o općem sudu, od zapažanja konkretnih pojedinačnih slučajeva dolazi do općih zaključaka.

Matematička metoda - je znanstveni sustavni postupak koji se sastoji u primjeni matematičke logike, matematičkih relacija, matematičkih simbola i matematičkih operacija u znanstvenoistraživačkom radu.[2]

1.4.STRUKTURA RADA

Zvršni rad se sastoji od pet dijelova.

U uvodnom, prvom dijelu, obrazložen je problem istraživanja, te predmet istraživanja. Kao što je navedeno predmet istraživanja su neprofitne udruge iz Splita, Zagreba i Osijeka. Također navodie se ciljevi istraživanja, te metode korištene prilikom istraživanja.

U drugom dijelu opisana je uloga i mjesto neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. Navedena su glavna obilježja neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj što podrazumjevaju definiciju istih, obilježja i razliku u odnosu na profitne organizacije i sl. Definiran je način njihovog financiranja, te su prikazane statistike vezane uz neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj.

Treća cjelina objašnjava zakonske regulative i postupke vezane uz sastavljanje i objavljivanje financijskih izvještaja neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj.

Kroz četvrtu cjelinu opisane su tri neprofitne organizacije koje djeluju na području Republike Hrvatske. Na njihovom primjeru provedena je vertikalna i horizontalna analiza financijskih

[2] Metode znanstvenog istraživanja, dostupno na: http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf (posjećeno 10.07.2017.)

izvještaja, obrazloženi postupci provedbe istraživanja, izvedeni zaključci dobiveni provedbom istraživanja, te analizirana kvaliteta rada udruga.

U petoj cjelini iznesen je zaključak o cjelokupno provodenom istraživanju, prikazan popis tablica, slika i literature, te prikazan sažetak cjelokupnog rada na hrvatskom i engleskom jeziku.

2. MJESTO I ULOGA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1. Obilježja neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj sukladno zakonodavnom okviru

Pojam neprofitna organizacija nema eksplicitnu pravnu definiciju u zakonovodstvu Republike Hrvatske. U određenju neprofitne organizacije nije presudan njezin pravni oblik već cilj i svrha osnivanja, te obilježja djelatnosti. Pojam "neprofitni" kao temeljno obilježje neprofitnih organizacija upućuje da je prava karakteristika tih organizacija odsustvo profita, tj. da te organizacije djeluju prije svega sa svrhom različitom od stjecanja dobiti, a što se povezuje s javnim (općim, zajedničkim) interesom. Djelovanje neprofitnih organizacija uobičajeno je u području kojeg nije moguće organizirati na tržišnoj (komercijalnoj) osnovi.

Na temelju odredbi Zakona o računovodstvu (Nar. nov., broj 90/92), posredno se može odrediti koje su to neprofitne organizacije. U čl. 1., st. 5. Zakona o računovodstvu, propisano je da računovodstvo ustanovadruštvenih organizacija, udruženja građana i drugih neprofitnih pravnih osoba propisuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra financija.[3]

Neprofitne organizacij imaju mnogo obilježja koje ih razlikuju od profitnih organizacija, a koje je potrebno poznavati jer te razlike imaju značajan utjecaj na ustroj računovodstva i ciljeve financijskog izvještavanja. Ciljevi poslovanja neprofitnih jedinica nisu usmjereni prema ostvarivanju profita i s tim povezano povećanju uloženog vlasničkog kapitala. Djelatnošću neprofitnih jedinica osigurava se zadovoljavanje općih interesa i zajedničkih potreba šire zajednice isporukom odbara i usluga. Ako je djelatnost neprofitne jedinice podržana od strane države, isporuka dobara i usluga se obavlja u skladu s državnom politikom. Odnosi s korisnicima usluga uspostavljaju se bez neposredne tržišne veze. Neprofitne organizacije u pravilu se ne financiraju prodajom proizvoda i usluga na tržištu već se financiraju iz drugih izvora (sredstvima raznih subvencija, dotacija, doprinosa, članarina i sl.)[4]

[3] Dremel, N. et al. (2004): Računovodstvo neprofitnih organizacija, RRiF, Zagreb, str.1-2.
[4] Vašiček V, Vašiček D. i Sirovica K. (2005): Računovodstvo neprofitnih organizacija. 3. izd. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb,str. 13.

Obilježja neprofitnih organizacija s naglaskom na razlike između profitnih i neprofitnih organizacija su sljedeće:odsustvo mjerenje profita, razlike u poreznim i zakonskim određenjima, razvoj neprofitnih organizacija usmjeren je pretežito na pružanje usluga, veća su ograničenja neprofitnih organizacija u određivanju (promjeni) ciljeva i formuliranju strategija, manja zavisnost od financijske podrške stranaka (klijenata), dominantnost visokog stupnja profesionalizma, rzaličitosi u načinu upravljanja neprofitnim organizacijama , različitosti u strukturi upravljanja , važnost političkog utjecaja, tradicija neprimjerene upravljačke kontrole. Uz uvažavanje navedenih različitosti profitnih i neprofitnih organizacija i postojanja različitih kriterija podjele, moguće su sljedeće klasifikacije, prema kriteriju vlasništva, s motrišta djelatnosti, prema kriteriju mjerenja uspjeha poslovanja,prema načinima financiranja Uvažavajući navedene klasifikacije, uz određeno uopćavanje mogli bi definirati neprofitne organizacije kao javne i privatne organizacije iz područja neprivrede koje se financiraju iz poreza, doprinosa, subvencija, dotacija, članarina i sl. Prema kriterijima prepoznavanja neprofitnih organizacija s njima su izjednačeni organi uprave i državne službe.

Zbog reforme fiskalnog i proračunskog sustava u Republici Hrvatskoj i uknjižavanja Republike Hrvatske u međunarodne financijske tokove, bilo je nužno uskladiti praćenje i izvještavanje javnih prihoda i rashoda s međunarodno priznatom metodologijom. Pri tome je provedeno razgraničenje svih subjekata prema načinima financiranja i ciljevima poslovanja na sljedeći način.[5]

Principima SN (tj. System of National Accounts - sustav društvenih računa Ujedinjenih naroda) cjelokupna privreda se dijeli u pet sektora, a to su:

1.) nefinancijska korporativna i kvazi-korporativna poduzeća koja proizvode dobra i nefinancijske usluge;

2.) financijske institucije čija je temeljna aktivnost skupljanje i plasiranje sredstava;

3.) opća država (general goverment) koja provodi javnu politiku tako da pruža prvenstveno netržišne usluge za kolektivnu potrošnju (najvećim dijelom) i obavlja preraspodjelu dohotka. Kao što smo rekli država svoju aktivnost financira uglavnom obveznim nametima na ostale sektore privrede;

4.) privatne neprofitne institucije. One pomažu stanavništvu i financiraju se dobrovoljnim prilozima;

[5] Vašiček, V., Vašiček, D., Sirovica, K.: op.cit., str. 15.

5.) stanovništvo koje troši i ponekad proizvodi dobra i nefinancijske usluge.

Na ovih pet sektora dodaje se i cijeli inozemni sketor.

Od navedenih pet sektora u vlasništvu ili pod kontrolom države (pored, jasno, same opće države) su i poduzeća (korporativna i nekorporativna) i financijske institucije. Poduzeća u vlasništvu (ili pod kontrolom) države zovu se nefinancijska javna poduzeća, a financijske institucije u vlasništvu (ili pod kontrolom) države zovu se javne financijske institucije.[6]

2.2.Djelokrug neprofitnih organizacija, osnivanje i uređenje

U literaturi se od neprofitnih organizacija očekuje da imaju određene zajedničke karakteristike. Njihov glavni cilj je pružanje socijalnih usluga građanima ili njihovim članovima. Usluge koje pružaju su različite prirode (mogu uključivati zdravstvo, edukaciju, kulturu, sport, odmor, religiju, ekologiju, rad, profesiju…) i mogu djelovati lokalno, nacionalno, internacionalno… Većina članova su volonteri, a organizacije su nevladine. Izvor njihova financiranja su najčešće donacije, a imaju i određene porezne privilegije. [7]

Neprofitnim organizacijama pripadaju:

- udruge (i njihovi savezi)
- zaklade i fondacije
- ustanove
- političke stranke
- komore
- sindikati
- vjerske i druge zajednice

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruženja više fizičkih osoba i/ili pravnih osoba, koje se radi zaštite njihovog probitka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, te ekološka, humanitarna, informacijska, kulturna, nacionalna, pronatalitetna, prosvjetna, socijalna, strukovna, športska, tehnička, zdravstvena, znanstvena ili druga uvjerenja i ciljevi, a

[6] "Euripean System of Accounts - ESA 1995.", Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg, 1996., prijevod s engleskog jezika objavio je Državni ured za statistiku, Zagreb, 1998.

[7] Soldevila, P., Oliveras, E. (2002): „Management Control in Non-Profit Organizations: The Case of the Association of Economists in Spain“, UPF Economics and Business Working Paper, No. 583

bez namjere stjecanja dobiti. Udrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača. Osnivač udruge može biti svaka poslovno sposobna fizička osoba ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova. Prilikom osnivanja udruge najmanje jedna osoba osnivač mora biti punoljetna, poslovno sposobna osoba kojoj nije oduzeta poslovna sposobnost u dijelu sklapanja pravnih poslova. Osoba ovlaštena za zastupanje udruge može biti samo punoljetna, poslovno sposobna osoba ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova.Osnivač može biti i pravna osoba. Udruge mogu (ali ne moraju) imati pravnu osobnost. Ako nisu registrirane, onda su neformlna udruženja. Mogu je osnovati najmanje tri člana, a vođenje popisa članova je obavezno. Udruga mora imati definiran statut, a u njemu djelokrug svojih djelatnosti. Udruga može imati svoje podružnice, ogranke, klubove i sl. Pravnu sposobnost stječu upisom u Registar udruga Republike Hrvatske. Za registraciju udruge stvarno je nadležna opća uprava, a zahtjev se podnosi uredu državne uprave pri jedinici područne (regionalne) samouprave na čijem je području sjedište udruge, odnosno, Gradskom uredu za opću upravu grada Splita ukoliko je sjedište udruge na području grada Splita. O upisu udruge u Registar udruga nadležni ured državne uprave donosi rješenje. O žalbama protiv odluka ovih ureda odlučuje Ministarstvo uprave Republike Hrvatske.[8]

Političke stranke su svojim slobodnim osnivanjem i trajnim sudjelovanjem u izgradnji političke volje građana izraz demokratskog višestranačkog sustava kao dijela najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske. Političku stranku može osnovati najmanje 100 punoljetnih, poslovno sposobnih državljana Republike Hrvatske. Političke stranke se upisuju u registar (pravna osoba).Prihodi od političkih stranaka mogu biti od: članarina, dobrovoljnih priloga, izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala, organizacije stranačkih manifestacija, državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne samouprave. Dio sredstava za rad političkih stranaka čiji su kandidati na izborima izabrani za zastupnike u Saboru Republike Hrvatske, osiguravaju se u državnom proračunu.

Zaklade je imovina namijenjena da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Fundacija je imovina namijenjena da u određenom vremenskom razdoblju (do pet godina) služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Zaklade i fundacije su pravne osobe. Zaklada se može osnovati ukoliko se dobije dopuštenje Ministarstva uprave, te može započeti svoju djelatnost tek nakon što Ministarstvo odobri njezin statut. Zaklada može biti osnovana za: života zakladnika ili u

[8] Ured za udruge (2017): Osnivanje i registracija udruge, raspoloživo na: http://int.uzuvrh.hr/stranica.aspx?pageID=173, (15.07.2017.)

slučaju smrti zakladnika, gdje postoji njegova izjava u obliku oporuke. Inspekcijski nadzor nad radom zaklada provode Ministarstvo uprave, Ministarstvo financija i Državni ured za reviziju.

Ustanove se osnivaju za trajno obavljanje djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, informiranja, športa, tjelesne kulture, tehničke kulture, skrbi o djeci, skrbi o invalidima i druge djelatnosti (ako ih ne obavljaju radi stejcanja dobiti). Javne ustanove su proračunski korisnici. Djelatnost ustanove upisuje se u sudski registar ustanova. Zadnjih godina povećava se broj ustanova koje su dijelom financirane iz javnog sektora, a drugim dijelom iz privatnog sektora.

Komore su udruženja pretežito strukovnog obilježja. Hrvatska gospodarska komora je samostalna stručnoposlovna organizacija koja promiče, zastupa i usklađuje zajedničke interese svojih članica pred drevnim i drugim organima u zemlji i inozemstvu. Članice su sve pravne i fizičke osobe (preko svojih saveza) koje obavljaju gospodarsku djelatnost sa sjedištem na području Republike Hrvatske.

Sindikat je organizacija koju stvaraju radnici. Sindikat može predstavljati radnike u određenoj gospodarskoj grani ili u određenoj organizaciji, a uspostavlja se kako bi poboljšalo i održao plaće, naknade i radne uvjete. Sindikati se obično ujedinjuju u udruge sindikatai sindikalne središnjice.

Crkva ili vjerska zajednica drugačijeg naziva je zajednica fizičkih osoba koje ostvaruju slobodu vjeroispovjesti jednakim javnim obavljanjem vjerskih obreda i drugim očitavanjem svoje vjere upisane u Evidenciju vjerskih zajednica Republike Hrvatske. Vjerske zajednice mogu se financirati prihodima od svoje imovine, iz dobiti trgovačkih društava koji su imatelji dionica ili udjela, obavljanjem karitativne, odgojno-obrazovne, kulturne, umjetničke ili druge opće korisne djelatnosti, te prodajom vjerskih izdanja ili suvenira, od pružanja vjerskih usluga, od nasljedstva i darova i od dobrovoljnih priloga (novac, usluge i radovi).

Za razliku od ostalih neprofitnih organizacija posebnosti u djelovanju i poslovanju vjerskih zajednica ogleda se posebno u tretmanima oporezivanja. Naime, vjerske zajednice ne plaćaju porez na promet nekretninama kada stječu vjerske objekte ili zemljište za izgradnju vjerskih objekata bez obzira na način stjecanja ovih nekretnina. Vjerska zajednica ne plaća porez na priloge koje joj daju građani i pravne osobe. Vjerska zajednica ne plaća carinu i porez na predmete koje prima od stranih vjerskih zajednica, te drugih stranih pravnih i fizičkih osoba,

koji vjerskoj zajednici, odnosno njenim svećenicima i drugim vjerskim službenicima služe za obavljanje vjerskih poslova.[9]

2.3. Način financiranja kao odrednica oblikovanja računovodstvenog sustava u Hrvatskoj

U Hrvatskoj, u razgraničenju neprofitnih organizacija prisutne su određene nepreciznosti prije svega zbog secifičnih uvjeta koji su postojali kod nas prethodnih godina. Promjene načina uvjeta financiranja, ukidanje postojećih izvora, formiranje novih izvora financiranja, prestrukturiranje javne vlasti, proces pretvorbe i privatizacije uz sveprisutni financijski teret Domovinskog rata, uzrokovali su niz dvojbi u razgraničenju pojedinih stavki. Kakva su rješenja prihvaćena i kako su pojedine sporne stavke određene vidljivo je iz načina financiranja pojedinih neprofitnih organizacija.

Organizacije u cjelosti financirane iz proračuna, tj. državne neprofitne organizacije su: tijela državne uprave i državne vlasti, tijela jedinica lokalne uprave i samouprave, druge pravne osobe kojima se sredstva za plaće i/ili izdaci osiguravaju u proračunu i proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave (proračunski korisnici) - to su predškolske ustanove, škole, sveučilišta i fakulteti i druge znanstvene institucije, socijalne ustanove.

Iz proračuna se može financirati samo određena djelatnost ili pojedini projekt u okviru ukupne djelatnosti neprofitne organizacije. To znači da neprofitna organizacija može imati više izvora financiranja, tj. financijera, npr. osim sredstva osnivača mogu se kao izvor financiranja pojaviti i sredstva iz proračuna. Dvojbe se mogu pojaviti u pogledu razvrstavanja neprofitnih organizacija na državne (proračunske) i na nedržavne (nevladine) organizacije. Moguću dvojbu potrebno je riješiti jer od financijskog sustava u odnosu na izvor financiranja neprofitne organizacije zavisi izbor i primjena konkretnog računoodstvenog sustava. Za rješavanje ovog pitanja relevantan je Registar korisnika proračuna koji su prema Zkonu o proračunu dužne sastaviti (uz suglasnost Ministarstva financija) sve jedinice lokalne (podružne) samouprave.

Ostale neprofitne organizacije se ne financiraju iz proračuna, tj.nedržavne (nevladine) neprofitne organizacije su : političke organizacije i političke stranke, športska društva, klubovi

[9] Rogošić, A. Djelokrug neprofitnih institucija, Računovodstvo neprofitnih organizacija, EFST, Split, ožujak 2017.

i savezi, strukovne udruge, zajednice i savezi, kulturno-umjetnička društva, socijalno - humanitarne društvene organizacije, vjerske zajednice, organizacije i udruge mladeži, sindikati, udruge građana, druge organizacije osnovane po posebnim propisima za koje proizilazi da su neprofitne organizacije i koje se ne financiraju iz proračuna (HAK, ZAP, turističke zajednice, gospodarske komore, udruge poslodavaca i dr.)

Nedržavne neprofitne organizacije financiraju se kao:

a) dobrotvorne (crkve i druge vjerske zajednice, te humanitarne organizacije, razne zaklade, fondacije, i sl.) ili na osnovi dotacija i subvencija (športski klubovi),

b) članske (gospodarske komore, interesne i poslovne udruge, sindikati),

c) subjekti na komercijalnoj osnovi (privatne ustanove, ZOO vrtovi, parkovi, i sl.)

Da bi neprofitne organizacije mogle nesmetano ostvarivati postavljene ciljeve i da bi mogle djelovati u izvršenju postavljenih zadataka, nužno je ustrojavanje računovodstvenih - informacijskih sustava kao podrške funkciji upravljanja neprofitnom organizacijom. Uslijed istaknutih različitosti u obilježjima neprofitnih organizacija u odnosu na profitne organizacije, računovodstveni sustav prikladan za financijsko izvješćivanje u profitnim organizacijama ne mora biti primjeren za svrhe financijskog izvješćivanja u neprofitnim organizacijama. Za mjerenje uspjeha i financijskog položaja neprofitnih organizacija razvijaju se različite mjere i kriteriji, primjereni za njih.[10]

2.4. Neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj kroz brojke

Do sredine lipnja 2014. godine u Registru neprofitnih organizacija (u nastavku Registar) kojeg vodi Ministarstvo financija, bilo je upisano 26.362 neprofitne organizacije. Od ukupnog broja upisanih u Registar najveći je broj udruga, njih 23.617 od 51.435 koliko ih je upisano u matični Registar udruga. U Registar je također bilo upisano i 598 saveza udruga, 112 udruga poslodavaca, 24 strane udruge, 422 ustanove, 292 turističke zajednice, 282 sindikata, 227 umjetničkih organizacija, 137 zaklada, 199 vjerskih zajednica i pravnih osoba osnovanih od strane vjerskih zajednica, 96 političkih stranaka, 4 fondacije i 64 komore. S obzirom na broj neprofitnih organizacija upisan u matične registre, može se zaključiti kako značajan broj neprofitnih organizacija do 2015. godine nije niti bio upisan u Registar Ministarstva financija, a posljedično tome niti provedeno obvezno financijsko izvještavanje.

[10] Vašiček, V. et al (2008): Računovodstvo neprofitnih organizacija, Rif, Zagreb, str. 5-11.

Navedene neprofitne organizacije iskazale su u Bilanci sa stanjem na dan 31. prosinca 2014. godine ukupnu imovinu od 38,1 milijarde kuna, od čega 22,6 milijardi kuna nefinancijske imovine, a 15,5 milijardi kuna financijske imovine. Od ukupne financijske imovine 2,3 milijarde kuna nalazilo se na računima kod banaka, a 1,9 milijardi kuna bilo je u depozitu. Neprofitne organizacije iskazale su 10,1 milijardi kuna obaveza u Bilanci sa stanjem na dan 31. prosinca 2014., od čega 6,2 milijardi kuna obveza po kreditu i zajmovima. Neprofitne organizacije prenijele su ukupan višak iz 2014. i predhodnih godina u iznosu od 8,4 milijarde kunaž(obračunska kategorija).

U zbrojnom izvještaju o prihodima i rashodima svih neprofitnih organizacija koje su dostavile izvještaje Ministarstvu financija za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine iskazan je godišnji prihod od 12,5 milijardi kuna od čega su najznačajniji: prihodi po posebnim propisima iz proračuna (državnog i proračuna jedinica lokalne(područne) i regionalne samouprave; u nastavku: JLP(R)S) i donacije iz proračuna (državnog i proračuna JLP(R)S) u iznosu od 2,9 milijardi kuna, od čega su najznačajniji: prihod po posebnim propisima iz ostalih izvora 3,5 milijardi kuna, 2,1 milijardi kuna ostvareno je prihoda od prodaje roba i pružanja usluga na tržištu, 1,3 milijarde kuna od članarina i članskih doprinosa, prihodi od imovine ostvareni su u iznosu od 581,9 milijardi kuna. U zbrojnim Izvjestaju o prihodima i rashodima svih neprofitnih organizacija koje su dostavile izvještaje Ministarstvu financija za rzdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. iskazan je godišnji rashod od 11,6 milijardi kuna, od čega su najznačajniji materijalni rashodi u iznosu od 5,6 milijardi kuna, rashodi za radnike od 2,3 milijarde kuna i donacije od 1,6 milijardi kuna. U zbrojnom Izvještaju o prihodima i rashodima iskazano je stanje novčanih sredstava na početku 2014. u iznosu od 2,3 milijarde kuna, ukupni priljevi na novčane račune i blagajne tijekom 2014. godine u iznosu od 30,2 milijarde kuna, a ukupni odljevi od 30,1 milijarde kuna. Ukupni prosječni broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja u neprofitnim organizacijama koje su predale financijske izvještaje za 2014. iznosio je 21.912.

Sve brojke ukazuju na značaj i veličinu neprofitnog sektora što je bio razlog za donošenje Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015.

Ovim Zakonom definirani su obveznici njegove primjene, načela sustava financijskog poslovanja, izrada i izvršavanje financijskih planova, izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava, računovodstvena načela i računovodstveni poslovi, poslovne knjige i

knjigovodstvene isprave, obveza i provedba popisa imovine i obveza, način iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, priznavanje prihoda, rashoda, primitaka i izdataka, financijsko izvještavanje, revizija godišnjih financijskih izvještaja, Registar neprofitnih organizacija, javna objava godišnjih financijskih izvještajate nadzor nad financijskim poslovanjem, računovodstvenim poslovima i predajom financijskih izvještaja [11]

3. SASTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA U RH

Svrha sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja je pružiti važnu, razumljivu, pouzdanu i usporedivu informaciju o poslovanju izvještajne jedinice, posebno o resursima koje kontrolira i o uspješnosti upravljanja i raspolaganja njima.

Ukupnost financijskih izvještaja treba predočiti financijske učinke poslovnih događaja svrstavajući ih u skupine prema njihovim srodnima ekonomskim obilježjima. Prema različitim računovodstvenim osnovama i modelima, elementi financijskih izvještaja mogu se različito definirati, a samim time oblikovati i različiti financijski izvještaji. [12]

3.1.Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave neprofitnih organizacija

Već su samim Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija propisana računovodstvena načela, računovodstveni poslovi, poslovne knjige, knjigovodstvene isprave, obavljanje popisa imovine i obaveza i načela iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda kod neprofitnih organizacija.

Poslovne knjige dvojnog knjigovodstva koje vode neprofitne organizacije jesu: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se unose knjigovodstvene promjene slijedom vremenskog nastanka. Ova knjiga ima kontrolnu ulogu, omogućuje naknadnu spoznaju i opsega poslovnih događaja te olakšava pronalaženje pogrešaka.

[11] Bičanić, N. et al. (2017): Poslovanje neprofitnih organizacija,Sveučilišna tiskara, Zagreb, str. 11-14.
[12] Vašiček, V., Vašiček, D., Sirovica, K.: op.cit., str. 57.

Ključna podloga za sastavljanje financijskih izvještaja dvojnog knjigovodstva je glavna knjiga. Ona predstavlja sustavnu knjigovodstvenu evidenciju poslovnih događaja nastalih na imovini, obavezama, vlastitim izvorima, te prihodima i rashodima.

Pomoćne knjige jesu analitičke knjigovodstvene evidencije poslovnih događaja koji su u glavnoj knjizi iskazani sintetički i druge pomoćne evidencije o stanju i promjenama imovine i obveza za potrebe nadzora i praćenja poslovanja. Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva obvezno vodi sljedeće pomoćne knjige:

- knjigu dugotrajne financijske imovine
- knjigu kratkotrajne financijske imovine
- knjigu financijske imovine i obaveza, i to: potraživanja i obveza, primljenih i izdanih vrijednosnih papira, i drugih financijskih instrumenata, potraživanja i obveza po osnovi primljenih zajmova i kredita te danih zajmova
- knjigu blagajni
- evidenciju putnih naloga i korištenje službenih vozila.

Osim pomoćnih knjiga, neprofitna organizacija vodi i posebne pomoćne evidencije:

- evidenciju danih i primljenih jamstava i garancija
- knjiga ulaznih računa
- knjiha izlaznih računa te
- ostale pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.

Pomoćne knjige i posebne pomoćne evidencije ne moraju se voditi ako se izravnim raščlanjivanjem stavki glavne knjige osiguravaju potrebni podatci.

Neprofitna organizacija koja zadovoljava kriterije za vođenje jednostavnog knjigovodstva obvezna je voditi najmanje:

1. Knjigu primitaka i izdataka
2. Knjigu blagajne
3. Knjigu izlaznih računa

4. Knjigu ulaznih računa
5. Popis dugotrajne nefinancijske imovine

Do 2015. godine obveznici primjene jednostavnog knjigovodstva vodili su isključivo knjigu blagajne i knjigu primitaka i izdataka. Osim gore navedenih pobrojanih poslovnih knjiga, neprofitna organizacija može voditi druge knjige i pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.[13]

3.2. Regulatorni okvir financijskog izvještavanja

Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija uređeno je Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je od strane Hrvatskog sabora izglasan i stupio na snagu 1.1.2015. Zakonom je uređen okvir financijskog poslovanja i elementi računovodstvenog sustava neprofitnih organizacija, izrada i izvršenje financijskih planova, izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava, računovodstvena načela i poslovi, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, popis imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora te priznavanja prihoda, rashoda, primitaka i izdataka, financijsko izvještavanje, revizija godišnjih financijskih izvještaja, javna objava godišnjih financijskih izvještaja, nadzor nad financijskim poslovanjem i računovodstvom i druga područja koja se odnose na financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Prema odredbama Zakona poslovanje neprofitne organizacije treba se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrola te načelu javnosti i transparentnosti. Financijsko upravljanje i kontrole su sustav unutarnjih kontrola kojim se osigurava, upravljajući rizicima, razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva neprofitne organizacije sredstva koristiti

Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva provodi samoprocjenu učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola.

Sustavi financijskog upravljanja i kontrola temelje se na pet međusobno povezanih komponenti unutarnjih kontrola, koje uključuju:

[13] Bičanić, N. et al.: op. cit., str. 256.

- kontrolno okruženje
- upravljanje rizicima
- kontrolne aktivnosti
- informacije i komunikacije
- praćenje i procjenu sustava.

Pod kontrolnim okruženjem podrazumijeva se osobni i profesionalni integritet te etične vrijednosti zakonskih zastupnika i zaposlenika, rukovođenje i stil upravljanja, određivanje misije, vizije i ciljeva neprofitne organizacije, organizacijska struktura, uključujući dodjelu ovlasti i odgovornosti te uspostavu odgovarajuće linije izvješćivanja, praksu upravljanja ljudskim potencijalima i kompetentnost zaposlenika.

Upravljanje rizicima cjelokupan je proces utvrđivanja, procjenjivanja i praćenja rizika, uzimajući u obzir ciljeve neprofitne organizacije, te poduzimanja potrebnih radnji, posebice kroz promjenu sustava financijskog upravljanja i kontrola, a u svrhu smanjenja rizika.

Kontrolne aktivnosti temelje se na pisanim pravilima i načelima, postupcima i drugim mjerama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva neprofitne organizacije smanjenjem rizika na prihvatljivu razinu. Kontrolne aktivnosti moraju biti prikladne i pravodobne, a troškovi njihove uspostave ne smiju premašivati prihvatljivu razinu.

Financijska izvješća i druga izvješća sadrže poslovne informacije koje omogućuju upravljanje i kontrolu poslovanja neprofitne organizacije. Informacije moraju biti odgovarajuće, ažurne, točne i dostupne radi učinkovite komunikacije na svim razinama neprofitne organizacije, izgradnje prikladnoga upravljačkog sustava informacija, s točno određenom ulogom svakoga zaposlenika uključenog u financijsko upravljanje i kontrole te dokumentiranja svih procesa i transakcija.

Praćenje sustava financijskog upravljanja i kontrola obavlja se u svrhu procjenjivanja njegova odgovarajućeg funkcioniranja i osiguranja njegova daljnjeg poboljšanja.[14]

Financijske izvještaje neprofitna organizacija sastavlja i predaje isključivo na razini pravne osobe s uključenim podatcima o poslovanju njenih organizacijskih dijelova. Izvještaj mora

[14] Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (2015) dostupno na: https://www.zakon.hr/z/746/Zakon-o-financijskom-poslovanju-i-ra%C4%8Dunovodstvu-neprofitnih-organizacija, posjećeno(20.07.2017.)

obuhvatiti podatke iz jedinstvene glavne knjige, a organizacija računovodstva ustrojava se na način da je poslovanje i središnjice i njezinih organizacijskih jedinica vidljivo u jednoj glavnoj knjizi, odnosno na razini neprofitne pravne osobe.

Financijski izvještaji podnose se isključivo Ministarstvu financija, a ne kao što je to do 2015.godine praksa bila i Državnom uredu za reviziju. Ministarstvo financija može ovlastiti drugu institucija za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja, a to je do sada bila Financijska agencija.

Neprofitna organizacija koja u poslovnoj godini nije imala poslovnih događaja, niti u poslovnim knjigama ima podatke o imovini i obavezama, dužna je u roku propisanom za predaju godišnjih financijskih izvještaja Ministarstvu financija predati izjavu o nekativnosti za predhodnu poslovnu godinu.

Neprofitne organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo imaju obvezu sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja o primicima i izdacima, skraćenog sadržaja u odnosu na neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo koje su obveznici tromječnog, polugodišnjeg i godišnjeg izvještavanja.

Prema članku 9. st. 2. Zakona o financisjkom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, neprofitne organizacije koje ispunjavaju sljedeće uvjete mogu donijeti Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela:

- ako imaju vrijednost imovine na kraju svake od predhodnih tri godine uzastopno manje od 230.000 kn i
- godišnji prihod uzastopno u svakoj od predhodne tri godine manji od 230.000 kn godišnje (U godišnji prihod ulaze samo prihodi iz tekuće godine, ne uzimajući u obzir višak iz predhodne godine.)

Neprofitne organizacije obveznici dvojnog knjigovodstva sastavljaju sljedeće financijske izvještaje:

- Bilanca
- Izvještaj o prihodima i rashodima
- Skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima

- Bilješke uz financijske izvještaje

Godišnji financijski izvještaji neprofitne organizacije javno se objavljuju putem Registra neprofitnih organizacija. Godišnji financijski izvještaji čuvaju se trajno u izvorniku.[15]

3.2.1. Bilanca

Bilanca je sustavni pregled imovine i obveza na određeni datum. Sastoji se od aktive i pasive, koju čine imovina subjekta i pasive što predstavlja glavnicu (kapital) i obveze subjekta. U bilanci se prikazuje financijski položaj odnosno financijska snaga poslovnog subjekta, na koju utječu ekonomski resursi koje kontrolira poslovni subjekt, a prikazani su u određenom trenutku u bilanci. Iz podataka koji se prikazuju u bilanci može se sagledati financijski sustav, likvidnost, solventnost kao i sposobnost poslovnog subjekta da se prilagodi promjenama koje nastaju u njegovu okruženju.

U kontekstu bilance uvijek mora postojati bilančana ravnoteža i ukupna aktiva mora biti jednaka ukupnoj pasivi.[16]

Temeljna računovodstva jednakost prilikom sastavljanja bilance glasila bi:

AKTIVA = PASIVA

AKTIVA = OBAVEZE + VLASTITI IZVORI

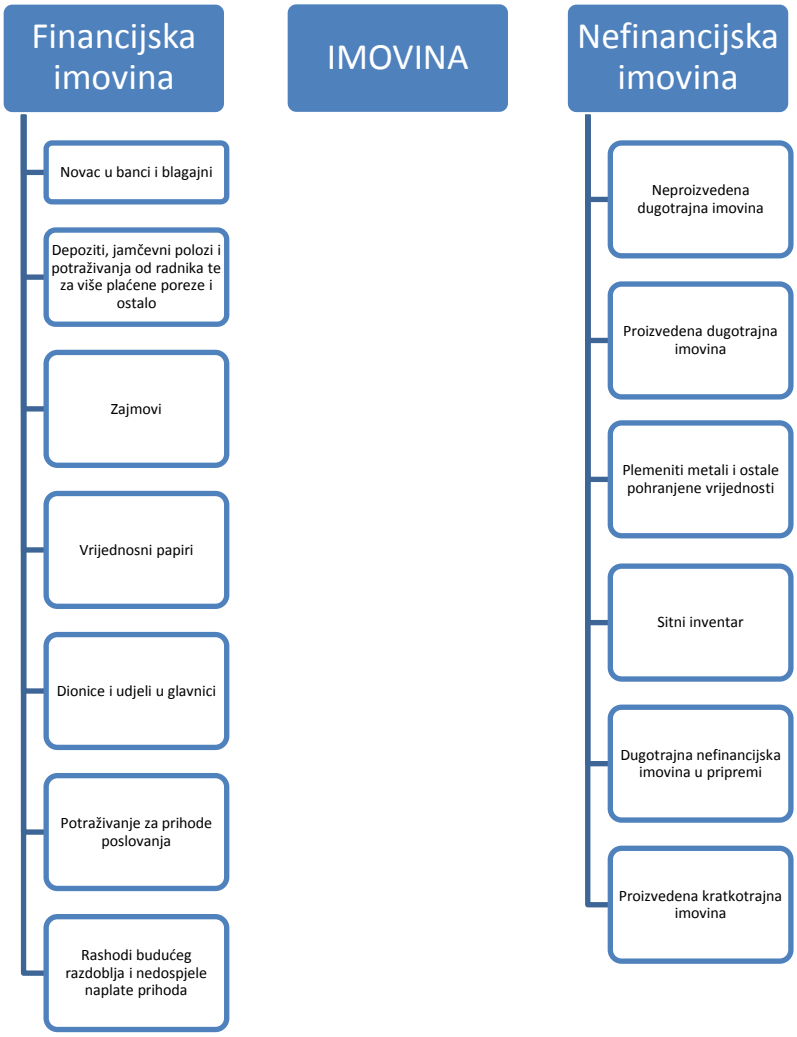
Temeljem Zakonu o udrugama (2015) imovinu udruge čine novčana sredstva koja je udruga stekla uplatom članarina, dobrovoljnim prilozima i darovima, novčana sredstva koja udruga stekne obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi, obavljanjem gospodarske djelatnosti, financiranjem programa i projekata udruge iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te fondova i inozemnih izvora, kao i druga novčana sredstva stečena u skladu sa zakonom, njezine nepokretne i pokretne stvari, kao i druga imovinska prava. Imovina predstavlja resurse kojima neprofitna organizacija raspolaže kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti. Možemo je podijeliti na dugotrajnu i kratkotrajnu, financijsku i nefinancijsku

[15] Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (2015) dostupno na: https://www.zakon.hr/z/746/Zakon-o-financijskom-poslovanju-i-ra%C4%8Dunovodstvu-neprofitnih-organizacija, posjećeno(20.07.2017.)

[16] Dražić - Lutilsky, I. et al (2010) Računovodstvo, Sveučilišna tiskara, Zagreb, str. 53-54.

imovinu. Dugotrajna imovina je ona imovina čiji vijek upotrebe duži od jedne godine i koja duže od jedne godine zadržava isti pojavni oblik. Kratkotrajna nefinancijska imovina je imovina namijenjena obavljanju djelatnosti ili daljnjoj prodaji u roku kraćem od godine dana.

Na početku poslovanja neprofitna organizacija dužna je popisati imovinu i obaveze, te navesti njene pojedinačne vrijednosti u količinama i u novčanom iznosu.

Slika 1. Podjela imovine

Izvor: Narodne novine, (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, broj 1., čl. 8. i 16.

Imovina neprofitnih organizacija sastoji se od financijske imovine i nefinancijske imovine. Pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu svaka od kategorija rasčlanjena je u podkategorije koje su prema Slici 1. u nastavku objašnjene.

Neproizvedena dugotrajna imovina, sastoji se od materijalne i nematerijalne imovine. Materijalna imovina obuhvaća prirodna bogatstva nad kojim neprofitna organizacija ima pravo vlasništva. Građevinski objekti koji se grade u svrhu poboljšanja kvalitete, povećanja produktivnosti zemljišta ili sprječavanja erozije i drugih oblika uništavanja evidentiraju se kao povećanje vrijednosti zemljišta. Nematerijalna imovina obuhvaća: patente, koncesije, licence te uz ostala slična prava i goodwill. **Proizvedena dugotrajna imovina**, sastoji se od: građevinskih objekata, postrojenja i opreme, prijevoznih sredstava, knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti, višegodišnjih nasada i osnovnog stada i nematerijalne proizvedene imovine. Zgrade i ostali građevinski objekti iskazuju se odvojeno od zemljišta na kojem su smješteni. Ako nije moguće odvojiti vrijednost objekta od vrijednosti zemljišta tada se čitav iznos evidentira na imovini koja ima veću vrijednost.

Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti jesu predmeti koje se izlažu sa ciljem pružanja usluga stanovništvu. Kada se navedeni predmeti čuvaju pohranjeni i ne koriste u procesu pružanja usluga evidentiraju se kao pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti.Nematerijalna proizvedena imovina sastoji se od: ulaganja u računalne programe, umjetnička, literarna i znanstvena djela i slično. Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti, sastoji se od vrijednosti koje se čuvaju pohranjene i ne koriste u obavljanju djelatnosti. Ove vrijednosti su: plemeniti metali, drago kamenje, pohranjene knjige, umjetnička djela i slično. Sitni inventar, sastoji se od zaliha sitnog inventara i sitnog inventara u upotrebi. Sitni inventar je dugotrajna materijalna imovina koja se zbog pojedinačne nabavne vrijednosti manje od 3.500 kuna može pratiti izdvojeno od dugotrajne imovine. Nefinancijska imovina u pripremi, sadrži ulaganja u tijeku izrade ili nabave proizvedene dugotrajne imovine. Ulaganja kojima se produžuje vijek uporabe, povećava kapacitet, mijenja namjena ili znatno poboljšavaju funkcionalna svojstva nefinancijske imovine kao npr. ulaganja u obnovu, rekonstrukciju ili povećanje nefinancijske imovine koja ne moraju biti uvjetovana stanjem imovine evidentiraju se kao povećanje vrijednosti imovine na kojoj je ulaganje izvršeno. Proizvedena kratkotrajna imovina, sadrži: zalihe za obavljanje djelatnosti, proizvodnju i proizvode te robu za daljnju prodaju.

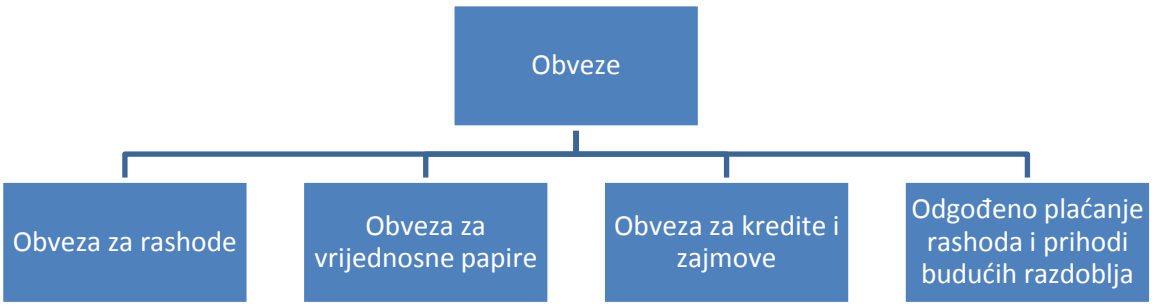
Novac u banci i blagajni, obuhvaća: novac u banci, novac u blagajni, izdvojena novčana sredstva te novac i vrijednosnice u blagajni. **Izdvojena novčana sredstva** jesu sredstva izdvojena na poseban račun radi osiguranja plaćanja na temelju izdanih čekova, trezorskih zapisa, mjenica, akreditiva, obveznica i slično. **Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika** te za više plaćene poreze i ostalo sadrži: depozite u bankama i ostalim financijskim

institucijama, jamčevne pologe, potraživanja od radnika, potraživanja za više plaćene poreze i doprinose te ostala potraživanja. **Zajmovi**, obuhvaća dane zajmove klasificirane prema primateljima i to: građanima i kućanstvima, pravnim osobama koje obavljaju poduzetničku djelatnost i ostalim subjektima. **Vrijednosni papiri**, sadrži vrijednosne papire klasificirane prema vrstama financijskih instrumenata. **Dionice i udjeli u glavnici**, sastoji se od dionica i udjela u glavnici banaka i ostalih financijskih institucija te trgovačkih društava. **Potraživanja za prihode poslovanja**, sadrži potraživanja: od kupaca, za članarine i članske doprinose, za prihode po posebnim propisima, za prihode od imovine te ostala nespomenuta potraživanja. **Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda** (aktivna vremenska razgraničenja), sadrži: unaprijed plaćene rashode koji se ne odnose na izvještajno razdoblje i prihode koji pripadaju određenom obračunskom razdoblju, ali u tom razdoblju nije dospjela njihova naplata ili nisu mogli biti izdani računi.[17]

Obveze su jedan od triju najvažnijih dijelova bilance. One pokazuju koji dio imovine pripada vjerovnicima kojima taj dio treba platiti u novcu ili vratiti u obliku druge imovine ili pružanja usluga.

Ukupne obveze se dijele na dva dijela: kratkoročne i dugoročne obveze. Kratkoročne su one za koje se zahtjeva da se podmire u okviru jedne godine ili jednog normalnog poslovnog ciklusa. Za razliku od kratkoročnih obaveza, dugoročne su one koje se podmiruju u razdoblju duljem od jedne godine ili od normalnog poslovnog ciklusa.[18]

[17] Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (2015) dostupno na: https://www.zakon.hr/z/746/Zakon-o-financijskom-poslovanju-i-ra%C4%8Dunovodstvu-neprofitnih-organizacija, posjećeno(20.07.2017.)
[18] Dražić - Lutilsky, I. et op.cit. str. 350.

Slika 2. Podjela obveza

Izvor: Narodne novine, (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, broj 1., čl. 24.

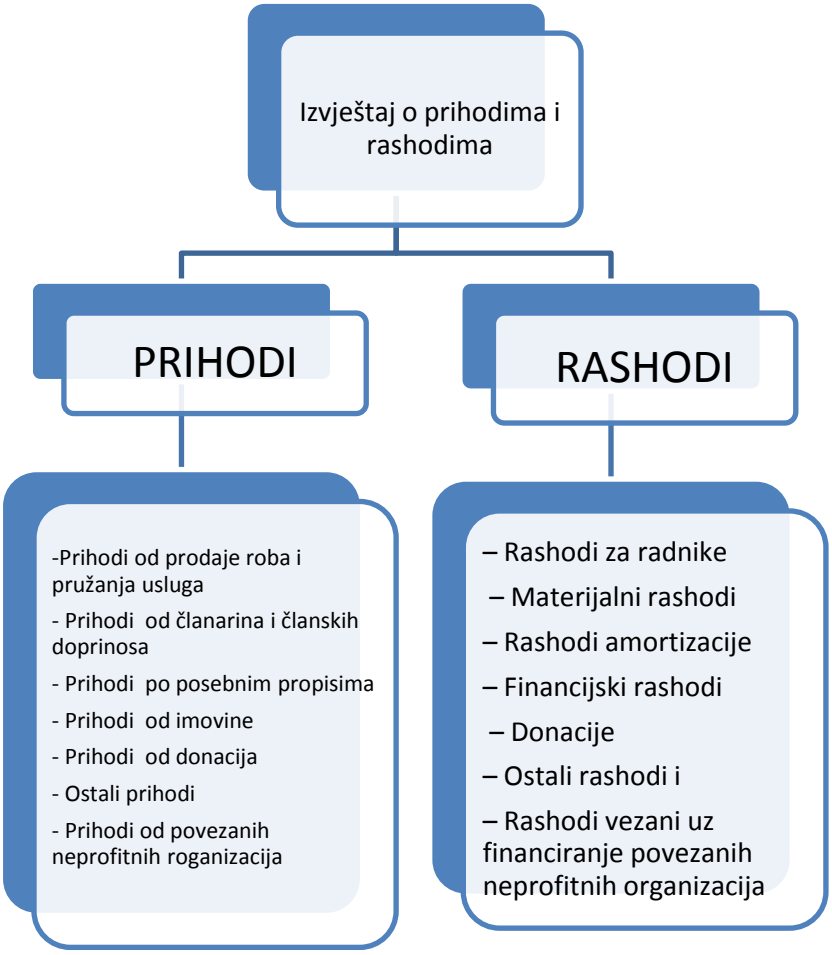
Obveze za rashode, sadrži obveze koje se u trenutku nastanka priznaju kao rashod na računima razreda 4 – Rashodi, a to su obveze za: radnike, materijalne rashode, financijske rashode, prikupljena sredstva pomoći, kazne i naknade šteta te ostale tekuće obveze. Obveze za prikupljena sredstva pomoći (područjima pogođenim prirodnim katastrofama, skupinama stanovništva s posebnim potrebama, institucijama za nabavu medicinske opreme i slično) evidentiraju se u trenutku primitka novca ili druge vrste imovine. Kada neprofitna organizacija prikupljena sredstva pomoći proslijedi krajnjim korisnicima priznaju se rashodi za danu donaciju i prihodi od donacija. **Obveze za vrijednosne papire**, obuhvaća obveze za vrijednosne papire klasificirane prema vrstama financijskih instrumenata. **Obveze za kredite i zajmove**, obuhvaća obveze koje neprofitna organizacija ima za primljene kredite i zajmove. **Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja** (pasivna vremenska razgraničenja), sadrži: rashode koji nisu fakturirani, a terete tekuće razdoblje te, prihode koji su naplaćeni ili obračunani u tekućem razdoblju, a odnose se na iduće obračunsko razdoblje.[19]

3.2.2. Izvještaj o prihodima i rashodima

Izvještaj o prihodima i rashodima je sustavni pregled prihoda i rashoda i financijskog rezultata. Navedeni obrazac mora pružiti realnu sliku financijskog položaja i poslovanja

[19] Narodne novine, (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, broj 1., čl. 25.-28.

neprofitne organizacije. Za objektivnost i realnost financijskih izvještaja odgovoran je zakonski zastupnik.

Slika 3. Podjela prihoda i rashoda

Izvor: Narodne novine, (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, broj 1.čl. 29 i 38.

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obaveza, i to onog dijela koji će poslije utjecati na promjene u visini (povećanja) kapitala. Možemo reći da prihode predstavljaju prodajne vrijednosti poslovnih učinaka kao i svi drugi oblici dobivenih naknada te drugi oblici povećanja imovine ili smanjenja obaveza koji kao krajnji efekt imaju povećanje zarade. Rashodi čine negativnu komponentu financijskih rezultata. Nataju kao posljedica trošenja odnosno smanjenja imovine ili povećanja obaveza. Nasuprot prihodima oni utječu na smanjenje glavnice ili kapitala poduzeća. [20]

3.2.3. Skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima

[20] Žager, K. et al (2008) Osnove računovodstva, Sveučilišna tiskara, Zagreb, str. 55-56.

Skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima je poput izvještaja o prihodima i rashodima, sustavni pregled prihoda i rashoda ostvarenih u izvještajnom razdoblju. Neprofitna organizacija obvezna je ovaj tip izvještaja sastavljati dva puta za poslovnu godinu na koju se odnose, i to od 1. siječnja do 31. ožujka, te od 1. siječnja do 30. rujna. Skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima strukturiran je kao i prethodno navedeni, izvještaj o prihodima i rashodima i to stupac 1 – konto (račun) iz kontnog (računskog) plana; stupac 2 - opis konta (računa); stupac 3 – AOP oznaka; stupac 4 – ostvareno prethodne godine; stupac 5 – ostvareno u izvještajnom razdoblju; stupac 6 – indeks ostvarenja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.[21]

3.2.4. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke su dopuna podataka uz financijski izvještaje. Mogu biti opisne, brojčane i kombinirane. Obvezne bilješke uz Bilancu su: pregled ugovornih odnosa i sličnih aktivnosti koji uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku), te pregled stanja i rokova dospijeća dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najmova. U bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima potrebno je navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine.[22]

3.2.5. Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima

Neprofitne organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo imaju obvezu sastavljanja godišnjeg financijskog izvještaja o primicima i izdacima. Primici i izdaci se priznaju uz primjenu novčanog računovodstvenog načela (načelo blagajne), što znači da se primici i izdaci kronološki iskazuju u poslovnim knjigama temeljem primljenih uplata i obavljenih isplata, uključujući i obračunska plaćanja. Primici i izdaci jesu priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata. Financijski rezultat poslovne godine iskazuje se kao višak ili manjak primitaka.[23]

[21] Bičanić, N. et al.: op. cit., str. 217-223.
[22] Narodne novine, (2015): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, broj 3.čl. 9.
[23] Narodne novine, (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, broj 1, čl.56.-57.

4. HORIZONTALNA I VERTIKALNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRAKTIČNOM PRIMJERU

Da bi se moglo utvrditi poslovanje nekog poduzeća potrebne su adekvatne informacije. Najznačajniji dio informacija nastaje u računovodstvu. Njihov osnovni zadatak je prikupljanje i obrada podataka financijske prirode, te prezentiranje tih podataka zainteresiranim korisnicima. Financijski izvještaji zapravo predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nosioci računovodstvenih informacija.[24]

Analiza financijskih izvještaja neophodna je unutar svakog sektora bilo da se radi o profitnim ili neprofitnim organizacijama. Analizom rukovoditelji dobijaju uvid u kvalitetu rada udruge, te u skladu s tim provodi korektivne akcije, ako su iste potrebne. Za analizu financijski izvještaja udruga koristit ćemo podatke iz bilance i izvještaja o prihodima i rashodima.

Analiza financijskih izvješća može se provoditi sljedećim metodama:

- analizom putem pokazatelja
- komparativnom analizom
- analizom trenda.[25]

Odluka o izboru analize ovisi o oblicima financiranja pojedine organizacije i o korisnicima dobivenih rezultata provedene analize.

Financijski pokazatelji nastaju na način da se u odnos stavljaju vrijednosti iz jednog ili više izvješća ili stavljanjem u odnos tržišnih varijabli i vrijednosti iz financijskih izvješća. Ova analiza upotpunjuje se sa komparativnom analizom ili analizom trenda kako bi se dobili vjerodostojniji podatci same analize. Komparativna analiza provodi se usporedbom izabranih financijskih pokazatelja tvrtke s povijesnim pokazateljima, pokazateljima konkurencije tj. industrije (djelatnosti) u kojoj tvrtka djeluje, te s planiranim veličinama. Usporedba s konkurentima (srodnim organizacijama) može se provesti analizom veličina u računu dobiti i gubitka, odnosno izvještaju o prihodima i rashodima uobičajene veličine za promatranu organizaciju i njenog, važnog konkurenta ili potencijalnog partnera. Analiza trenda pokazuje kretanje financijskog stanja poduzeća kroz vrijeme, a može se provesti izračunom trendnih-

[24] Žager, K., Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.52
[25] Vidučić, Lj., (2006): Financijski menadžment, V dopunjeno i izmijenjeno izdanje, RRIF, Zagreb, str. 376.

indeksiranih izvješća (horizontalna analiza) i izvješća uobičajene veličine-strukturnih izvješća (vertikalna analiza). Isto tako, dobiveni se rezultati mogu usporediti sa rezultatima proteklih godina kao i sa rezultatima drugih organizacija iste grupacije.[26]

4.1.Općenito o udrugama

4.1.1. Općenito o udruzi Sunce

Udrugu Sunce osnovala je 1998. godine grupa splitskih intelektualaca kako bi odgovorili na rastuću potrebu društva za neovisnim i stručnim tijelom koje će ponuditi rješenja u pitanjima zaštite okoliša i prirode.

Danas je Sunce prisutno na nacionalnom i međunarodnom nivou kao jedna od vodećih organizacija za zaštitu prirode i okoliša u Hrvatskoj.

Zauzimamo se za povećanje standarda i unapređenje sustava zaštite okoliša i prirode, potiče uključivanje i sudjelovanje javnosti te zagovara stvaranje odgovornog društva svjesnog povezanosti ljudi i prirode. Postoje kako bi štitili interes i pravo javnosti na zdrav okoliš, te stvaraju rješenja za očuvanje prirode i razumno korištenje prirodnih resursa na dobrobit svih građana.

Vizija Udruge Sunce je Očuvana priroda i okoliš kao temeljne vrijednosti društva u kojem se gospodarenju pristupa kroz primjenu odrednica održivog razvitka.

Udruga Sunce je prepoznat partner građanima, državnim institucijama i znanstvenim krugovima u zaštiti prirode i okoliša te promociji održivog razvoja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Kako bi ostvarili svoju misiju Udruga kontinuirano potiče sudjelovanje javnosti u njenom radu, educira i informira javnost s ciljem promjena vrijednosti i ponašanja, istražuje u svrhu stvaranja podloga i smjernica za mjere zaštite i učinkovitije djelovanje, zagovara odgovorne načine upravljanja i gospodarenja na temelju odrednica održivog razvoja.

Za zasluge na području zaštite prirode, posebice zbog uloge u proglašenju Lastovskog otočja parkom prirode, Sunce je nagrađeno međunarodnim priznanjem, WWF Award for Conservation Merit, koje im je dodijeljeno na godišnjoj konferenciji Svjetske organizacije za prirodu održanoj 2008. godine u Turskoj.

[26] Žager K. Et al. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia Zagreb, Zagreb. Str. 244.

Kroz Program zaštite prirode**,** Program zaštite okoliša i održivog razvoja te projekte i aktivnosti Sunce ispunjava svoju misiju i ciljeve definirane Strateškim planom**.**

Strateški ciljevi Sunca u periodu 2011 – 2016.:

1. Doprinijeti očuvanju prirodnih resursa Hrvatske, osobito mora
2. Promovirati principe i prakse koji doprinose zaštiti prirode, okoliša i održivom razvoju
3. Povećati znanja i vještine o pitanjima zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja

Sunce je nevladina, nestranačka i neprofitna organizacija koja uz članove i volontere ima i profesionalni pogon kojeg čine stručnjaci iz područja zaštite okoliša i prirode. Djeluju na temelju aktualnih znanstvenih pokazatelja i primjerima dobre prakse. Zalažu se za transparentnost poslovanja, podataka i rezultata te sudjelovanje i dijalog svih zainteresiranih strana u rješavanju problema vezanih uz okoliš i prirodu.

Temeljna načela Udruge Sunce su:

Dosljednost ostvarujemo predanošću viziji, misiji i ciljevima organizacije te nastojeći primjenjivati principe održivog razvoja u svakodnevnom životu.

Odgovornost organizacije temeljimo na znanju i činjenicama te stručnom interdisciplinarnom pristupu istovremeno potičući samoinicijativnost i kreativnost pojedinaca. Kao odgovorna neprofitna organizacija svoj rad i rezultate činimo dostupnim javnosti.

Suradnja je vrijednost koju njegujemo unutar i izvan organizacije. Potičemo povjerenje i dijalog među dionicima, a rad same organizacije temeljimo na timskom radu, poštivanju različitosti stavova i ideja te nenasilnom djelovanju.

Uspješnost za nas znači da potičemo promjene i ostvarujemo ciljeve, a članovi tima postižu zadovoljstvo u radu, izgrađuju sebe kroz posao te njeguju kvalitetne međuljudske odnose.

Kako se financira Udruga Sunce:

Financiranje Udrge Sunce ne razlikuje se znatno od financiranja gospodarskih subjekata. Zapravo sve ovisi o uspjehu i prepoznatljivosti rada Udruge, kvaliteti i konkurentnosti njenih programa, te društenom doprinosu koji se ostvaruje kroz aktivnosti Udruge.

„Proizvod“ udruge su **projekti**. S njima Udruga konkurira na natječajima EU fondova, različitih međunarodnih fondacija te domaćih javnih i poslovnih subjekata. Sredstva osvojena na natječajima Udruga je dužna trošiti isključivo namjenski prema projektom planiranim aktivnostima ili u protivnom ista moramo vratiti.

60 do 80% godišnjeg proračuna Sunca dolazi iz međunarodnih izvora, prvenstveno fondacija za zaštitu prirode i okoliša te fondova EU. Zanemariv dio izvora financiranja otpada na donacije privatnih i pravnih subjekata koji podržavaju ideje održivog razvoja ili teže društveno odgovornom poslovanju bi prema predviđanjima trebale porasti u budućnosti. Nažalost, često se događa da su upravo ti donatori u koliziji sa ciljevima Udruge Sunce, te predstavljaju direktne zagađivače okoliša, a njihove donacije služe isključivo promociji poslovanja poduzeća.Određena manja sredstva, oko 2% godišnjeg proračuna, dolaze od samofinanciranja iz članarina i organizacija društvenih događanja. Nažalost trendovi pokazuju da u Hrvatskoj nije moguće postići značajnije financiranje putem članarina.

4.1.2. Općenito o udruzi Zelena akcija

Zelena akcija je nevladino, nestranačko, neprofitno i dobrovoljno udruženje građana i građanki za zaštitu okoliša, osnovano 1990.g., sa sjedištem u Zagrebu.

Svojim radom Udruga doprinosi unaprjeđenju sustava zaštite okoliša na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini na način da potiče promjene kroz kampanje, nenasilne direktne akcije, projekte, sudjelovanje javnosti u donošenju odluka i sl. Cilj djelovanja Udruge je zaštita okoliša i prirode. Najveća pažnja pridaje se aktivnostima usmjerenima na poticanje sudjelovanja javnosti u donošenju odluka o okolišu te na poboljšanje kvalitete života u Hrvatskoj.

Vizija udruge Zelena akcija je težiti ekološki i socijalno održivom društvu na lokalnoj i globalnoj razini u kojem građani i građanke kroz sudjelovanje i suradnju čuvaju prirodu i okoliš te postižu visoku kvalitetu života.

Misija udruge Zelena akcija je odlučno i stručno suočiti se s izazovima i prijetnjama okolišu i zdravlju ljudi na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini mobilizirajući javnost za zaustavljanje uništenja eko sustava i klimatskih promjena. Zelena akcija postiže svoje ciljeve kroz nenasilne direktne akcije, kampanje, informiranje i obrazovanje, zajedničkim

djelovanjem profesionalnog tima i volontera te suradnjom s drugim organizacijama uz sudjelovanje javnosti.

Temeljna načela Udruge su: volonterizam, profesionalnost, solidarnost (s civilnim sektorom, vanjska i interna), ravnopravnost, dosljednost i vjerodostojnost, prihvaćanje različitosti, ustrajnost, humor, odgovornost, zalaganje za opće dobro, suradnja i zajedništvo, težnja ka konsenzusu i demokratičnost, kvaliteta života, afirmiranje odgovornost i obzirnog odnosa prema okolišu i prirodi, samoinicijativa, poštenje, kreativnost i inovativnost, transparentnost, otvorenost za promjene, kritičko mišljenje.

Temeljni ciljevi:

- Zaštita okoliša i prirode
- Promocija održivog razvoja

Strateški ciljevi udruge Zelena akcija (2012.-2015.)

- Zaustaviti uništavanje i privatizaciju prirodnih resursa, te promovirati održivo upravljanje svim okolišnim resursima
- Zagovarati održive klimatske politike na nacionalnoj i međunarodnoj razini, s naglaskom na održivu energetiku i transport
- Kontinuirano pratiti donošenje i provedbu zakonskih rješenja vezanih uz prirodu i okoliš te se boriti za ostvarenje okolišnih ljudskih prava
- Produbljivati ekološku svijest građana/ki radi poticanja odgovornog ponašanja prema okolišu te eko aktivizma
- Promovirati održive ekonomske modele bazirane na ekološkoj i socijalnoj pravednosti kao alternativi postojećem ekonomskom sustavu[27]

4.1.3. Općenito o udruzi Zeleni Osijek

Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek je samostalna, nestranačka i neprofitna udruga građana osnovana 1995. godine u Osijeku s ciljem aktiviranja građana za zaštitu

[27]Zelena akcija, dostupno na: http://zelena-akcija.hr/hr/o_nama (posjećeno: 25.07.2017)

prirode i okoliša te unaprjeđenje kvalitete življenja kroz zagovaranje, promociju i primjenu ekološki opravdanih tehnologija i održivog razvoja.

Članovi udruge započeli su svoj rad akcijama čišćenja, ozelenjavanja, biciklijadama i sl. Nakon nekoliko godina djelovanje udruge se znatno proširilo i započeti su značajniji projekti i dugoročni programi. Danas je Zeleni Osijek jedna od najaktivnijih udruga za zaštitu prirode i okoliša u istočnoj Hrvatskoj. Udruga ima 60-tak članova od kojih je petnaest volontera i pet stalno zaposlenih osoba.

Vizija udruge Zeleni Osijek je stvoriti pravedno i ekološki održivo društvo, koje osigurava visoku kvalitetu življenja i suživot čovjeka i prirode.

Područje djelovanja

- zaštita prirode i okoliša
- javno zagovaranje i poticanje sudjelovanja javnosti u procesima odlučivanja
- promocija održivog razvoja kroz predavanja, javne prezentacije, izložbe, okrugle stolove, konferencije, tiskane i video materijale.

4.2.Horizontalna analiza

Horizontalna analiza je analiza financijskih izvještaja koja omogućava uspoređivanje podataka kroz dulje vremensko razdoblje da bi se otkrile tendencije i dinamika promjena pojedinih bilančnih pozicija.[28]

4.2.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja udruge Sunce

Horizontalna analiza za udrugu Sunce će se izraditi za 2014., 2015. i 2016.godinu.

Svrha analize je usporediti pojedine stavke bilance iz tekuće u odnosu na prethodnu godinu.

U nastavku će biti prikazana tablica, koja će sadržavati stavke koje su potrebne za izradu horizontalne analize.

[28] Smith, J.L., Keith, R.M., Stephens, W.L.: (1988): Financial Accounting, McGraw-Hill Book Company, New York, str.653

Tablica 1. Apsolutna promjena skraćene bilance udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2015 .	2016 .
IMOVINA	**1.068.703,00 kn**	**-887.591,00 kn**
NEFINANCIJSKA IMOVINA	**-5.085,00 kn**	**90.151,00 kn**
Neproizvedena dugotrajna imovina	-274,00 kn	-274,00 kn
Proizvedena dugotrajna imovina	-10.457,00 kn	96.071,00 kn
Sitni inventar	5.646,00 kn	-5.646,00 kn
FINANCIJSKA IMOVINA	**1.073.788,00 kn**	**-977.742,00 kn**
Novac u banci i blagajni	1.055.564,00 kn	-1.022.194,00 kn
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	18.271,00 kn	16.501,00 kn
Potraživanja za prihode	3.106,00 kn	28.008,00 kn
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	-3.153,00 kn	-57,00 kn
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI	**1.068.703,00 kn**	**-887.591,00 kn**
OBVEZE	**737.586,00 kn**	**-902.818,00 kn**
Obveze za rashode	53.740,00 kn	-41.059,00 kn
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	683.846,00 kn	-861.759,00 kn
VLASTITI IZVORI	**331.117,00 kn**	**15.227,00 kn**
Vlastiti izvori	-273,00 kn	-274,00 kn
Višak prihoda	331.390,00 kn	15.501,00 kn

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=2386

Tablica 2. Relativna promjena skraćene bilance udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2015 .	2016 .
IMOVINA	**94.87%**	**-40.43%**
NEFINANCIJSKA IMOVINA	**-13.00%**	**264.86%**
Neproizvedena dugotrajna imovina	-40.00%	-66.67%
Proizvedena dugotrajna imovina	-27.21%	343.36%
Sitni inventar	-	-100.00%
FINANCIJSKA IMOVINA	**98.75%**	**-45.24%**
Novac u banci i blagajni	97.90%	-47.90%
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	2802.30%	87.20%
Potraživanja za prihode	66.34%	359.63%
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	-82.97%	-8.81%
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI	**94.87%**	**-40.43%**
OBVEZE	**115.17%**	**-65.52%**

Obveze za rashode	42.22%	-22.68%
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	133.27%	-71.99%
VLASTITI IZVORI	**68.12%**	**1.86%**
Vlastiti izvori	-0.45%	-0.45%
Višak prihoda	77.89%	2.05%

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=2386

Temeljem analize financijskih izvještaja možemo zaključiti da se nefinancijska imovina u 2015. u odnosu na 2014. godinu smanjila za 13% što bi u apsolitnim brojkama iznosilo 5.058,00 kn. Komparirajući 2015. godinu sa 2016. godinom uočavamo rast od 90.151 kn, odnosno 264,86% što je najviše rezultat ulaganja u proizvedenu dugotrajnu imovinu koja u kontekst udruge Sunce podrazumjeva ulaganja u opremu koja su u 2016. godini iznosila više od 20.000 kn. Pored opreme ulagalo se i u nematerijalnu proizvedenu imovinu što je rezultiralo rastom iste u 2016. godini za 52,62%.

Financijska imovina u 2015. u odnosu na 2014. godinu rasla je za 97,90% od toga novac u banci i blagajni je stavka sa apsolutinm rastom u iznosu od 1.055.564,00 kn. Prema uvidu iz bruto bilance možemo zaključiti da rezultat toga su priljevi novčanih sredstava uglavnom ostvareni temeljem dobivenih tuzemnih i inozemnih natječaja za financiranje projekata udruge. Pored navedenog u 2015. godini zabilježen je rast potraživanja za prihode u iznosu od 3106, 00kn, te depozita, jamčevnih pologa i potraživanja od radnika u iznodu od 18.271,00kn. Rashodi budućih razdoblja i nedospjelih naplata prihoda u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu pali su za 82,97%. Za razliku od 2015. godine u 2016. udruga Sunce imala je pad ukupne imovine za 40,43%. Taj pad se najviše reflektirao u dijelu financijske imovine, točnije novca u banci i blagajni gdje je zabilježen odljev sredstava u iznosu od 1.022.194,00 kn. S druge strane promatrano u kategoriji financijske imovine zabilježen je rast potraživanja za prihode koji se u 2016. godini povećao za 28.008,00kn što predstavlja rast u odnosu na 2015. godinu za 359,63%.

Obveze u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu rasle su za 115,17%. Od čega je zabilježen rast obveza za rashode u iznosu od 53.740,00 kn i odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja u iznosu od 683.846,00kn. Za razliku od 2015. godine u 2016. godini zabolježen je pad obaveza u iznosu od 40,43%. Pad obveza rezultirao je padom obveza za rashode u iznosu od 41.059,00kn i smanjenjem odgođenog plaćanja rashoda i prihoda budućeg razdoblja u iznosu od 861.759,00kn

Vlastiti izvori i u 2016. i 2015. godini u odnosu na predhodno razdoblje su rasli. Pri tome treba naglasiti da je u 2015. u odnosu na 2014. godini zabilješen rast viška prihoda u iznosu od 331.390,00kn, dok u 2016. godini taj rast je bio znatno niži i iznosi 15.501,00kn.

Tablica 3. Apsolutna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016.

IZVJEŠTAJ O PH I RH	2015 .	2016 .
PRIHODI	**804.078,00 kn**	**796.670,00 kn**
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	23.810,00 kn	-45.182,00 kn
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	2.110,00 kn	-1.400,00 kn
Prihodi od imovine	1.541,00 kn	-499,00 kn
Prihodi od donacija	749.364,00 kn	884.187,00 kn
Ostali prihodi	27.253,00 kn	-40.436,00 kn
UKUPNI PRIHODI	**804.078,00 kn**	**796.670,00 kn**
IZVJEŠTAJ O PH I RH	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI	**707.291,00 kn**	**1.119.234,00 kn**
Rashodi za radnike	211.121,00 kn	120.656,00 kn
Materijalni rashodi	452.008,00 kn	906.362,00 kn
Rashodi amortizacije	-4.157,00 kn	3.777,00 kn
Financijski rashodi	7.370,00 kn	6.908,00 kn
Donacije	37.327,00 kn	85.000,00 kn
Ostali rashodi	3.622,00 kn	-3.469,00 kn
UKUPNI RASHODI	**707.291,00 kn**	**1.119.234,00 kn**
VIŠAK PRIHODA	96.787,00 kn	-322.564,00 kn
Višak prihoda - preneseni	256.067,00 kn	323.384,00 kn
Obveze poreza na dobit po obračunu	21.463,00 kn	-14.681,00 kn
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	331.391,00 kn	15.501,00

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=2386

Tablica 4. Relativna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016.

IZVJEŠTAJ O PH I RH	2015 .	2016 .
PRIHODI	**37.53%**	**27.04%**
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	3.95%	-7.21%
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	57.81%	-24.31%
Prihodi od imovine	54.47%	-11.42%
Prihodi od donacija	49.99%	39.33%
Ostali prihodi	79.37%	-65.65%
UKUPNI PRIHODI	**37.53%**	**27.04%**
IZVJEŠTAJ O PH I RH	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI	**37.34%**	**43.02%**
Rashodi za radnike	22.61%	10.54%
Materijalni rashodi	64.64%	78.73%
Rashodi amortizacije	-12.89%	13.45%
Financijski rashodi	102.46%	47.44%
Donacije	17.14%	33.31%

Ostali rashodi	90.55%	-45.51%
UKUPNI RASHODI	**37.34%**	**43.02%**
VIŠAK PRIHODA	39.02%	-93.54%
MANJAK PRIHODA		
Višak prihoda - preneseni	144.34%	74.60%
Obveze poreza na dobit po obračunu		-68.40%
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	77.89%	2.05%

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=2386

Temeljem financijskih izvještaja možemo zaključiti da su se prihodi u 2015. godini u odnosu na 2016. godinu povećali za 804.078,00 kn, odnosno 37,53%. Porast prihoda zabilježen je i u 2016. godini i iznosio je 27,04%.

Rastu prihoda u 2015. godini najviše je doprinio rast prihoda od donacija koji je u 2015. u odnosu na 2014. godinu rastao za 57,81%. Rast se ponovio i u 2016. godinu s tim da je bio manji u odnosu na 2015. godinu i iznosi je 39,33%. Od ukupno ostavrenih 2.248.379,00 kn donacija, 270.208,00 kn čine donacije iz proračuna od toga 260.208,00 kn su donacije iz državnog proračuna, a 10.000,00 kn iz proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave. Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija iznosio je 1.623.919,00 kn. Ovi prihodi čine 55,1% ukupnog prihoda u izvještajnom razdoblju za 2015. godinu. Organizacija u 2015. ostvarila je i prihode donacijama od trgovačkih društava u iznosu od 353.824,00 kn, što čini 12% ukupnih prihoda. Promatrano s prihoda od donacija u 2016. godini zabilježen je rast prihoda od donacija inozemnih vlada i međunarodnih organizacija u visini od 58,3%. Također rastao je iznos donacija od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba, dok su prihodi od donacija iz proračuna pali za 56,7%. Prihodi od članarina i članskih doprinosa rastao je za 57,81% u 2015. u odnosu na 2014. godinu , dok u 2016. godini zabilježen je pad prihoda od članarina i članskih doprinosa za 24,31%. Prihodi od imovine u 2015. godini u odnosu na 2016. godinu zabilježili su rast od 54,4%, dok u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu zabiježen je pad istih u iznosu od 499,00kn.

Rashodi su rasli u oba promatrana razdoblja. U 2015. u odnosu na 2014. godinu zabilježen je rast rashoda u iznosu od 37,34% dok u 2016. u odnosu na 2015. godinu 43,02%. Najveći rast rashoda u 2015. u odnosu na 2014. godinu zabilježen je za financijske rashode koji je iznosio 102,46%. Promatrano za 2016. u odnosu na 2015. godinu financijski rashodi su rasli za 47,44%. Materijalni rashodi u 2015. rasli su za 452.008, 00 kn što je rezultat većih investicija u projekte, dok u 2016. godini taj rast iznosio je 906.362,00kn. Rashodi za radnike rasli su s

povećanjem broja radnika i projekata u Udruzi pa je u 2015. godini zabilježen rast od 22,16%, dok u 2016. godini iznosio je 10,54%.

Temeljem Izvještaja o prihodima i rashodima možemo uočiti da je Udruga ostvarila višak prihoda u u sva tri obračunska razdoblja. U 2015. godini ostvaren je rast viška prihoda u visini od 39,02% u odnosu na predhodno obračunsko razdoblje. Rastom prihoda u 2015. godini rasle su i porezne obveze, pa je u 2015. Udruga platila porez na dobit u iznosu od 21.463,37 kn. U 2016. godini zabilježen je pad porezne obveze koja je u 2016. godini iznosila 6.781,28, te je u potpunosti pokriven uplaćenim predujmom poreza na dobit.

4.2.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja udruge Zelena akcija

Horizontalna analiza za udrugu Zelenia akcija će se izrađivati za 2014., 2015. i 2016.godinu.

Svrha analize je usporediti pojedine stavke bilance iz tekuće u odnosu na prethodnu godinu.

U nastavku će biti prikazana tablica, koja će sadržavati stavke koje su potrebne za izradu horizontalne analize.

Tablica 5. Apsolutna promjena skraćene bilance udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2015 .	2016 .
IMOVINA	**-1.794.662,00 kn**	**-1.292.270,00 kn**
Nefinancijska imovina	**22.337,00 kn**	**-24.465,00 kn**
Neproizvedena dugotrajna imovina	-23.649,00 kn	2.406,00 kn
Proizvedena dugotrajna imovina	45.986,00 kn	-14.674,00 kn
Proizvedena kratkotrajna imovina		-12.197,00 kn
Financijska imovina	**-1.816.999,00 kn**	**-1.267.805,00 kn**
Novac u banci i blagajni	-1.832.551,00 kn	-1.278.005,00 kn
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	9.850,00 kn	-1.468,00 kn
Zajmovi	2.000,00 kn	-2.000,00 kn
Dionice i udjeli u glavnici		7.500,00 kn
Potraživanja za prihode	-167,00 kn	7.026,00 kn
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	3.869,00 kn	-858,00 kn
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	2015 .	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI	**-1.794.662,00 kn**	**-1.292.270,00 kn**
Obveze	**-2.038.090,00 kn**	**-1.067.494,00 kn**
Obveze za rashode	56.836,00 kn	-52.066,00 kn

Obveze za kredite i zajmove	-500.000,00 kn	0,00 kn
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	-1.594.926,00 kn	-1.015.428,00 kn
Vlastiti izvori	**243.428,00 kn**	**-224.776,00 kn**
Vlastiti izvori	0,00 kn	0,00 kn
Vlastiti izvori	0,00 kn	0,00 kn
Rezultat poslovanja	0,00 kn	0,00 kn
Višak/manjak prihoda	0,00 kn	0,00 kn
Višak prihoda	243.428,00 kn	-224.776,00 kn
IZVANBILANCNI ZAPISI	**2015 .**	**2016 .**
Izvanbilančni zapisi	0,00 kn	0,00 kn
Izvanbilančni zapisi – aktiva	600.000,00 kn	350.000,00 kn
Izvanbilančni zapisi – pasiva	600.000.00 kn	350.000,00 kn

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=7466

Tablica 6. Relativna promjena skraćene bilance udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	**2015 .**	**2016 .**
IMOVINA	**-39.20%**	**-46.43%**
Nefinancijska imovina	**9.28%**	**-9.30%**
Neproizvedena dugotrajna imovina	-36.81%	5.93%
Proizvedena dugotrajna imovina	28.01%	-6.98%
Proizvedena kratkotrajna imovina	0.00%	-100.00%
Financijska imovina	**-41.89%**	**-50.30%**
Novac u banci i blagajni	-42.51%	-51.56%
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	79.27%	-6.59%
Zajmovi	-	-100.00%
Dionice i udjeli u glavnici	0.00%	300.00%
Potraživanja za prihode	-1.49%	63.76%
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	-	-22.18%
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI	**-39.20%**	**-46.43%**
Obveze	**-52.74%**	**-58.44%**
Obveze za rashode	28.56%	-20.35%
Obveze za kredite i zajmove	-100.00%	-
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	-50.38%	-64.64%
Vlastiti izvori	**34.13%**	**-23.50%**
Vlastiti izvori	0.00%	0.00%
Vlastiti izvori	0.00%	0.00%
Rezultat poslovanja	-	-
Višak/manjak prihoda	-	-
Višak prihoda	34.21%	-23.54%
IZVANBILANCNI ZAPISI	**2015 .**	**2016 .**

Izvanbilančni zapisi	-	-
Izvanbilančni zapisi – aktiva	-	58.33%
Izvanbilančni zapisi – pasiva	-	58.33%

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=7466

Provedenom analizom financijskih izvještaja možemo ustanoviti da se vrijednost imovine udruge Zelena akcija smanjila u 2015. i 2016. godini u odnosu na predhodna obračunska razdoblja. U 2015. godini zabilježen je pad cjelokupne imovine u iznosu od 1.794.662 kn. Taj pad posebn se reflektirao u dijelu financijske imovine.Vrijednost financijske imovine u 2014. godini iznosila je 4.337.297kn, te je zabilježen pad iste od 41,89% u 2015. godini. Ukupni priljevi novčanih sredstava na račune i blagajnu u 2015. godini iznosio je 11.701.935, dok odljev sredstava 13.534.486 kn. Iz predhodnog razdoblja, 2014. godine, prenesena su sredstva u iznosu od 4.311.184 kn. Stanje novčanih sredstava u banci i blagajni na kraju 2015. godine iznosi je 2.478.633 kn, što zapravo predstavlja pad istih u iznosu od 42,51%. U kontekstu financijske imovine u 2015. godini značajnije promjene su se dugodile i pod stavkom depozita, jamčevnih pologa, potraživanja od radnika, te potraživanja za više plaćene poreze i ostalo gdje je zabilježen relativni rast od 79,27%.

Komparirajući financijsku imovinu u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu zabilježen je pad vrijednosti financijske imovine u iznosu od 50,30% pri tome se taj pad najviše reflektirao pod stavkom novca u banci i blagajni. Priljev novčanih sredstava u 2016. godini iznosio je 9.390.053 kn što predstavlja pad od 19,75% u odnosu na predhodnu godinu. Stanje novčanih sredstava na kraju obračunskog razdoblja iznosilo je 1.200.628 kn, što predstavlja pad istih u iznosu od 51,56% u odnosu na 2015. godinu.

Vrijednost nefinancijska imovine u 2015. godini u odnosu na 2014. rasla je za 9,28%. Taj rast se najviše reflektirao na proizvedenu dugotrajnu imovinu čija je vrijednost u 2015. u odnosu na 2014 godinu porasla za 45.986 kn. Rast se pri tome najviše očitova pod stavkom postrojena i opreme gdje je zabilježen rast vrijednosti u 2015. godini za 23.094 kn. U 2015. godini vrijednost je neproizvedene dugotrajne imovine pala je za 36,81%, za razliku od 2016. godine gdje je zabilježen rast iste od 5.93%. Razlog tomu leži u povećanju goodwilla Udruge koji je u 2016. godini iznosio 280.829 kn, što u odnosu na prehodnu godinu predstavlja rast u iznosu od 20.990 kn. Taj podatak nam ukazuje da je "neopipljiva" dugotrajna imovina Udruge, koja podrazumjeva brend, stručnost, reputaciju, know - how, rasla, što može biti generator još i boljih poslovnih rezultata Udruge u predstojećim razdobljima.

Tablica 7. Apsolutna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016.

PR-RAS - PRIHODI	2015 .	2016 .
PRIHODI	**1.313.870,00 kn**	**-1.831.523,00 kn**
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	-17.335,00 kn	-27.555,00 kn
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	330,00 kn	1.080,00 kn
Prihodi po posebnim propisima	-5.534,00 kn	10.502,00 kn
Prihodi od imovine	11.260,00 kn	-17.478,00 kn
Prihodi od donacija	1.321.017,00 kn	-1.790.348,00 kn
Ostali prihodi	4.132,00 kn	-7.724,00 kn
UKUPNI PRIHODI	**1.313.870,00 kn**	**-1.831.523,00 kn**
PR-RAS - RASHODI	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI	**806.077,00 kn**	**-1.363.319,00 kn**
Rashodi za radnike	91.592,00 kn	-103.483,00 kn
Materijalni rashodi	101.187,00 kn	128.827,00 kn
Rashodi amortizacije	-10.126,00 kn	-15.083,00 kn
0Financijski rashodi	-15.175,00 kn	5.018,00 kn
Donacije	675.550,00 kn	-1.367.481,00 kn
Ostali rashodi	-36.951,00 kn	-11.117,00 kn
UKUPNI RASHODI	**806.077,00 kn**	**-1.363.319,00 kn**
VIŠAK PRIHODA	-	-243.428,00 kn
MANJAK PRIHODA	-264.365,00 kn	224.776,00 kn
Višak prihoda - preneseni	-264.365,00 kn	243.428,00 kn
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	243.428,00 kn	-224.776,00 kn

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=7466

Tablica 8. Relativna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016.

PR-RAS - PRIHODI	2015 .	2016 .
PRIHODI	**22.22%**	**-25.35%**
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	-34.35%	-83.16%
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	11.58%	33.96%
Prihodi po posebnim propisima	-100.00%	-
Prihodi od imovine	62.45%	-59.67%
Prihodi od donacija	22.82%	-25.18%
Ostali prihodi	8.78%	-15.09%
UKUPNI PRIHODI	**22.22%**	**-25.35%**
PR-RAS - RASHODI	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI	**13.05%**	**-19.53%**
Rashodi za radnike	5.06%	-5.44%
Materijalni rashodi	5.51%	6.65%

Rashodi amortizacije	-8.49%	-13.82%
Financijski rashodi	-21.40%	9.00%
Donacije	29.48%	-46.09%
Ostali rashodi	-76.87%	-100.00%
UKUPNI RASHODI	**13.05%**	**-19.53%**
VIŠAK PRIHODA	-	-100.00%
MANJAK PRIHODA	-100.00%	-
Višak prihoda - preneseni	-27.09%	34.21%
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	34.21%	-23.54%

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=7466

Analizom Izvještaja o prihodima i rashodima možemo zaključiti da su prihodi u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu rasli u relativnom iznosu od 22.22%. Rast prihoda se najviše reflektirao kroz rast prihoda od donacija koje su u 2015. u odnosu na 2014. godinu porasle za 1.321.017kn. Struktura prihoda od donacija sastojala se od donacija iz državnog proračuna, donacija od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija, donacija građanstva i kućanstva, te donacija od trgovačkih društava i ostalih pravinih osoba. Donacije od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija u 2015. godini čine 85.77% ukupnih donacija, prihodi od donacija iz državnog proračuna čine 4.48% ukupnih donacija, a donacije od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba 8.93%. Bitna razlika u proračunskoj 2015. godini u odnosu na 2014. godinu je podatak da donacija iz proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave nije bilo, a u 2014. godini iznosile su 150.000 kn. S druge strane donacije od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija u 2015. godini rasle su za 1.089.670 kn.

U 2016. godini zabilježen je pad prihoda u vrijednosti od 1.831.523 kn. Pri čemu se taj pad najviše odrazio u padu prihoda od donacija koje se u 2016. godini iznosile 5.318.563 kn, te se smanjile u odnosu na obračunsku 2015. godinu za 1.790.348 kn. Strukturu prihoda od donacija u 2016. godini činile su donacije iz državnog proračuna (3,18%,), donacije iz proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave (5,64%), donacije od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija 80.48%, te donacije od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba (10.31%). Najveći pad prihoda od donacija u 2016. u odnosu na 2015. godinu zabilježen je u donacijama od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija, čija je vrijednost u 2016. godini pala za 1.817.288 kn.

Rashodi u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu rasli su za 13,05%. Rast rashoda najviše se reflektirao kroz rast rashoda za radnike, materijalne rashode i rashode za donacije. Rashodi za radnike u 2015. godini rasli su za 91.592 kn. Razlog tomu je povećanje broja radnika Udruge. Materijalni rashodi u 2015. u odnosu na 2014. godinu povećali su se za 101.187 kn, pri čemu

rast se najviše odrazio kroz rast rashoda za službena putovanja i naknade troškova zaposlenim. Rashodi donacija su se u 2015. godini u odnosu na predhodno obračunsko razdoblje povećali za 29.48%, razlog tomu je rast rashoda za tekuće donacije koje su u 2015. godini u odnosu na 2014. rasli za 784.840 kn. U 2016. godini u odnosu na 2015. godinu isti su pali za 1.358.931 kn. Generalno vrijednost rashoda u 2016. godini u odnosu na obračunsku 2014. godinu je pala za 19.53%. Pored pada rashoda za tekuće donacije značajan pad zabilježen je i pod stavkom "ostali rashodi", kojih u 2016. godini nije bilo, za razliku od 2015. godine kada su iznosili 11.117 kn.

4.2.3. Horizontalna analiza financijskih izvještaja udruge Zeleni Osijek

Horizontalna analiza za udrugu Zeleni Osijek će se izrađivati za 2014., 2015. i 2016.godinu.

Svrha analize je usporediti pojedine stavke bilance iz tekuće u odnosu na prethodnu godinu.

U nastavku će biti prikazana tablica, koja će sadržavati stavke koje su potrebne za izradu horizontalne analize.

Tablica 9. Apsolutna promjena skraćene bilance udruge Zeleni Osijek za razdoblje od 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2015 .	2016 .
IMOVINA	**2.715.629,00 kn**	**-493.259,00 kn**
Nefinancijska imovina	**2.068.806,00 kn**	**-309.522,00 kn**
Neproizvedena dugotrajna imovina	1.209.377,00 kn	180.607,00 kn
Proizvedena dugotrajna imovina	291.571,00 kn	-31.609,00 kn
Sitni inventar	56.970,00 kn	-56.970,00 kn
Nefinacijska imovina u pripremi	510.888,00 kn	-401.550,00 kn
Financijska imovina	**646.823,00 kn**	**-183.737,00 kn**
Novac u banci i blagajni	657.166,00 kn	-178.609,00 kn
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	1.732,00 kn	819,00 kn
Potraživanja za prihode	-12.075,00 kn	-5.947,00 kn
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI	**2.715.628,00 kn**	**-493.259,00 kn**
Obveze	**2.339.109,00 kn**	**-516.831,00 kn**
Obveze za rashode	12.361,00 kn	22.419,00 kn
Obveze za kredite i zajmove	-389.415,00 kn	-631.719,00 kn
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	2.716.163,00 kn	92.469,00 kn
Vlastiti izvori	**376.519,00 kn**	**23.572,00 kn**

Višak prihoda	116.762,00 kn	23.572,00 kn
Manjak prihoda	-259.757,00 kn	0,00 kn

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=10070

Tablica 10. Relativna promjena skraćene bilance udruge Zeleni Osijek za razdoblje od 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2015 .	2016 .
IMOVINA	**126.17%**	**-10.13%**
Nefinancijska imovina	**138.73%**	**-8.69%**
Neproizvedena dugotrajna imovina	88.66%	7.02%
Proizvedena dugotrajna imovina	229.22%	-7.55%
Sitni inventar	-	-100.00%
Nefinacijska imovina u pripremi	-	-78.60%
Financijska imovina	**97.82%**	**-14.05%**
Novac u banci i blagajni	102.90%	-13.78%
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	78.51%	20.80%
Potraživanja za prihode	-59.28%	-71.69%
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI	**126.17%**	**-10.13%**
Obveze	**96.97%**	**-10.88%**
Obveze za rashode	14.26%	22.64%
Obveze za kredite i zajmove	-36.69%	-94.02%
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	214.86%	2.32%
Vlastiti izvori	**222.47%**	**20.19%**
Višak prihoda	-	20.19%
Manjak prihoda	-100.00%	-

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=10070

Analizom bilance udruge Zeleni Osijek možemo zaključiti kako je imovina Udruge u 2015. godini imala značajan rast u odnosu na predhodno obračunsko razdoblje. Za razliku od predhodno analiziranih udruga, gdje se taj rast najviše reflektirao u financijskoj imovini, u udruzi Zeleni Osijek taj rast je se najviše odrazio u nefinancijskoj imovini koja je rasla u 2015. godini za 2.068.806 kn. Neproizvedena dugotrajna imovina u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu zabilježila je rast od 88,66%, što u apsolutnim brojkama znači rast od 1.209.377 kn i pri tome se najviše odnosi na ostala prava. Vrijednost proizvedene dugotrajne imovine u 2015. godini porasla je za 291.571 kn. Iz bilance je vidljivo da je rast uzrokovan ulaganjem u postrojenja i opremu, te instrumente i uređaje Udruge. Za razliku od 2015. godine gdje je zabilježen rast nefinancijske imovine po svim njenim stavkama u 2016. godini udruga Zeleni Osijek bilježi pad vrijednosti nefinancijske imovine.Promatrano u apsolutnim brojkama taj

pad nije značajan, a najviše se reflektira pod stavkama sitni inventar koji u 2016. godini na kraju obračunskog razdoblja u cjelosti otpisan i pod stavkom nefinancijaska imovina u pripremi.

Financijska imovina u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu bilježi rast vrijednosti od 646.823 kn, pri čemu taj rast se gotovo u cjelosti odnosi na rast novca ubanci i blagajni i iznosi je 102,9%. U 2016. godini Udruga bilježi pad vrijedosti financijske imovine. Novac u banci i blagajni koji je u 2015. godini rastao u 2016 godini pada za iznos od 178.609 kn. Vrijednost obaveza i vlastitih izvora Udruge u 2015. godini u odnosu na 2014. godini raste za 126,17%. Obveze u 2015 godini iznosile su 4.751.270 kn što je rast u odnosu na predhodno obračunsko razdoblje od 96,97%. Za razliku od 2015. godine u 2016. godini zabolježen je pad obveza za vrijednost od 516.831 kn, pri čemu taj pad najviše odraz pada obveza za kredite i zajmove u vrijednosti do 631.719 kn. Generalno, obveze u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu pale su za 10.88%. Vrijednost vlastitih izvora u 2015. i 2016. godini je rastao što je rezultat rasta viška prihoda koji su u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu rasli u vrijednosti od 116.762 kn, a u 2016. godini 23.572 kn.

Tablica 11. Apsolutna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zelena Osijek za razdoblje od 2014.-2016.

PR-RAS - PRIHODI	2015 .	2016 .
PRIHODI	**494.358**	**-273.086**
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	-30.191,00 kn	-6.021,00 kn
Prihodi po posebnim propisima	0,00 kn	5.626,00 kn
Prihodi od imovine	-55,00 kn	3.363,00 kn
Prihodi od donacija	433.399,00 kn	-171.981,00 kn
Ostali prihodi	91.205,00 kn	-104.073,00 kn
UKUPNI PRIHODI		
PR-RAS - RASHODI	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI	**-62.423,00 kn**	**82.173,00 kn**
Rashodi za radnike	145.635,00 kn	-162.702,00 kn
Materijalni rashodi	-287.048,00 kn	-79.23,00 kn
Rashodi amortizacije	27.430,00 kn	320.125,00 kn
Financijski rashodi	37.097,00 kn	-53.159,00 ln
Donacije	3.500,00 kn	-3.500,00 kn
Ostali rashodi	10.963,00 kn	-10.668,00 kn
UKUPNI RASHODI	**-62.423,00 kn**	**82.173,00 kn**

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=10070

Tablica 12. Relativna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zeleni Osijek za razdoblje od 2014.-2016.

PR-RAS - PRIHODI	2015 .	2016 .
PRIHODI	**36.75%**	**-14.85%**
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	-72.94%	-53.76%
Prihodi po posebnim propisima	-	-
Prihodi od imovine	-7.24%	477.02%
Prihodi od donacija	33.60%	-9.98%
Ostali prihodi	703.25%	-99.90%
UKUPNI PRIHODI		
PR-RAS - RASHODI	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI	**-4.10%**	**5.63%**
Rashodi za radnike	20.64%	-19.12%
Materijalni rashodi	-42.75%	-2.06%
Rashodi amortizacije	23.93%	225.34%
Financijski rashodi	119.37%	-77.97%
Donacije	-	-100.00%
Ostali rashodi	-	-97.31%
UKUPNI RASHODI	**-4.10%**	**5.63%**

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=10070

Temeljem analize Izvještaja o prihodima i rashodima možemo zaključiti da su prihodi udruge u 2015. godini rasli za 36.75% u odnosu na predhodno obračunsko razdoblje. Rast se najviše reflektirao kroz rast prihoda od donacija koje su u 2014. godini rasle u vrijednosti od 433.399 kn. Strukturu prihoda od donacija u najvećoj mjeri čine prihodi iz državnog proračuna u visini od 39.98%, te prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija u visini od 59.59%. Pored prihoda od donacija značajno su rasli i ostali prihodi u vrijednosti od 91.205 kn, koji su rezultat rasta prihoda od naknade šteta i refundacija. Za razliku od 2015. godine u 2016. godini vrijednost prihoda je pala za 273.086 kn. Promatrajući kroz apsolutne iznose taj pad se najviše očitovao kroz pad prihoda od donacija. Prihodi od donacija iz državnog proračuna u 2016. godini pali su za iznos od 328.660. kn, a donacije od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija porasle za 16.25%.

Rashodi u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu pali su za 4,10%, dok su u 2016. godini rasli za 5,63%. Pad rashoda u 2015. godini uvjetovan je padom materijalnih rashoda čija se vrijednost smanjila u promatranom obračunskom razdoblju za 287.048 kn. Financijski rashodi za isto promatrano razdoblje rasli su za 119% pri čemu se taj rast najviše refletirao rastom rashoda za kamate za primljene kredite. U 2016. godini rast rashoda, promatrano u apsolutnim iznosima, bio je uvjetovan rastom rashoda za amortizaciju. Najveći pad rashoda u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu, promatrano kroz apsolutne iznose, zabilježen je u

rashodima za radnike čija se vrijednost u promatranom obračunskom razdoblju smanjila za 162.702 kn.

4.3.Vertikalna analiza

4.3.1. Vertikalna analiza financijskih izvještaja udruge Sunce

Vertikalna analiza za udrugu Sunce računati će se za razdoblje 2014.- 2016. godine.

Tablica koja će biti prikazana u nastavku sastojati će se od stavki bilance, odnosno njezine aktive i pasive udruge Sunce. Za svaku pojedinu stavku bilance izračunavati će se njezin postotni udio u aktivi odnosno pasivi. Zbroj pojedinih stavki, odnosno njihov postotni udio, mora iznositi 100%

Nakon izračuna, interpretirati će se pojedinačne stavke.

Tablica 13. Skraćeni izračun vertikalne analize bilance udruge Sunce za razdoblje 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2014 .	2015 .	2016 .
IMOVINA			
NEFINANCIJSKA IMOVINA	**3.47%**	**1.55%**	**9.50%**
Neproizvedena dugotrajna imovina	0.06%	0.02%	0.01%
Proizvedena dugotrajna imovina	3.41%	1.27%	9.49%
Sitni inventar	0.00%	0.26%	0.00%
FINANCIJSKA IMOVINA	**96.53%**	**98.45%**	**90.50%**
Novac u banci i blagajni	95.72%	97.20%	85.01%
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	0.06%	0.86%	2.71%
Potraživanja za prihode	0.42%	0.35%	2.74%
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	0.34%	0.03%	0.05%
UKUPNO AKTIVA	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2014 .**	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI			
OBVEZE	**56.85%**	**62.77%**	**36.34%**
Obveze za rashode	11.30%	8.25%	10.70%
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	45.55%	54.53%	25.64%
VLASTITI IZVORI	**43.15%**	**37.23%**	**63.66%**
Vlastiti izvori	5.38%	2.75%	4.59%
Višak prihoda	37.77%	34.48%	59.07%
UKUPNO PASIVA	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=2386

Udio obaveza u ukupnoj pasivi u 2014. godini iznosi je 56,85%. U 2016. zabilježen je rast udjela obaveza od 5,92%, a u 2016. godini pad od 26,43%. Stavka s najvećim udjelom u obavezama je odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja, promatrano kroz sva tri razdoblja. S obzirom na rast obaveza u ukupnoj pasivi u 2014. i 2015. udio vlastitih izvora je padao kroz oba razdoblja, što se posebno pdosilo na udio viška prihoda u ukupnim vlastitim izvorima. U 2016. godini zabilježen je rast udjela vlastitih izvor u ukupnoj pasivi u visini od 26,43%. Promatrano kroz pojedine stavke vastitih izvora najveći udi imao je višak prihoda u iznosu od 59,07% što ujedno prestavlja i rast udjela viška prihoda u odnosu na predhodno razdoblje u visini od 24,59%.

Udio financijske imovine u ukupnoj imovini kroz sva tri obračunska razdoblja je znatno veći od udjela nefinancijske imovine. U 2014. godini udio financijske imovine u ukupnoj aktivi iznosio je 96,53%, a u 2015. je rastao za 1,92% i iznosio je 98,45% ukupne aktive. U 2016. godini udio financijske imovine u ukupnoj imovini iznosio je 90,50%, što predstavlja pad od 7,55% u odnosu na predhodno razdoblje. Stavka s najvećim udjelom u financijskoj imovini, kroz sva tri promatrana razdoblja, je novac u banci i blagajni. Razlog tomu je što većina financijske imovine predstavljaju donacije transferirane na bankovni račun Udruge. S druge strane nefinancijska imovina čini mali udio ukupne imovine, pri čemu stavka s najvećim udjelom u nefinancijskoj imovini je proizvedena dugotrajna imovina. U 2014. godini njen udio u nefinancijskoj imovini iznosi je 3,41%, u 2015. godini zabilježen je pad od 1,27%, pa je udio proizvedene dugotrajne imovine u ukupnoj nefinancijskoj imovini iznosio 1,27%. U 2016. godini zabilježen je rast udjela proizvedene dugotrajne imovine i iznosi je 9,49%.

Tablica 14. Skraćeni izračun vertikalne analize izvještaja prihoda i rashoda udruge Sunce za razdoblje 2014.-2016

IZVJEŠTAJ O PH I RH	2014 .	2015 .	2016 .
PRIHODI			
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	28.12%	21.26%	15.53%
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	0.17%	0.20%	0.12%
Prihodi od imovine	0.13%	0.15%	0.10%
Prihodi od donacija	69.97%	76.31%	83.69%
Ostali prihodi	1.60%	2.09%	0.57%
UKUPNI PRIHODI	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

IZVJEŠTAJ O PH I RH	2014 .	2015 .	2016 .
RASHODI			
Rashodi za radnike	49.29%	44.01%	34.01%
Materijalni rashodi	36.91%	44.25%	55.30%
Rashodi amortizacije	1.70%	1.08%	0.86%
Financijski rashodi	0.38%	0.56%	0.58%
Donacije	11.50%	9.81%	9.14%
Ostali rashodi	0.21%	0.29%	0.11%
UKUPNI RASHODI	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=2386

Vertikalnom analizom izvještaja o prihodima i rashodima možemo zaključiti da u segmentu prihoda naveći udio zauzimaju prihodi od donacija kroz sva tri promatrana razdoblja. U 2014. udio prihoda od donacija u ukupnim prihodima iznosi je 69,97%. U 2015. zabilježen je rast udjela prihoda od donacija u ukupnim prihodima u visini od 6,34%, dok u 2016. taj rast iznosio je 7,38% u odnosu na predhodno obračunsko razdoblje.

Materijalni rashodi i rashodi za radnike predstavljaju najveće udjele u ukupnim rashodima kroz sva tri razdoblja. Udio rashoda za radnike u ukupnim rashodima u 2014. godini iznosio je 49,29%, u 2015. godini 44,01%, a u 2016. godini 34,01%. . Za raliku od rashoda za radnike čiji je udio u ukupnim rashodima padao, udio materijalnih rashoda u ukupnim rashodima je rastao kroz promatrana razdoblja. U 2014. godini iznosio je 36,91% ukupnih rashoda. U 2015. zabilježen je rast udjela materijalnih rashoda u ukupnim rashodima u visini od 7,34%, a u 2016. rast od 11,05%.

4.3.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja udruge Zelena akcija

Vertikalna analiza za udrugu Zelena akcija računati će se za razdoblje 2014.- 2016. godine.

Tablica koja će biti prikazana u nastavku sastojati će se od stavki bilance, odnosno njezine aktive i pasive udruge Zelena akcija. Za svaku pojedinu stavku bilance izračunavati će se njezin postotni udio u aktivi odnosno pasivi. Zbroj pojedinih stavki, odnosno njihov postotni udio, mora iznositi 100%

Nakon izračuna, interpretirati će se pojedinačne stavke.

Tablica 15. Skraćeni izračun vertikalne analize bilance udruge Zelena akcija za razdoblje 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2014 .	2015 .	2016 .
IMOVINA			
Nefinancijska imovina	**5.26%**	**9.45%**	**16.00%**
Neproizvedena dugotrajna imovina	1.40%	1.46%	2.88%
Proizvedena dugotrajna imovina	3.59%	7.55%	13.11%
Proizvedena kratkotrajna imovina	0.27%	0.44%	0.00%
Financijska imovina	94.74%	90.55%	84.00%
Novac u banci i blagajni	94.17%	89.06%	80.53%
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	0.27%	0.80%	1.40%
Zajmovi	0.00%	0.07%	0.00%
Dionice i udjeli u glavnici	0.05%	0.09%	0.67%
Potraživanja za prihode	0.24%	0.40%	1.21%
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	0.00%	0.14%	0.20%
UKUPNA AKTIVA	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2014 .**	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI			
Obveze	**84.42%**	**65.63%**	**50.92%**
Obveze za rashode	4.35%	9.19%	13.67%
Obveze za kredite i zajmove	10.92%	0.00%	0.00%
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	69.15%	56.44%	37.25%
Vlastiti izvori	**15.58%**	**34.37%**	**49.08%**
Vlastiti izvori	0.03%	0.06%	0.11%
Vlastiti izvori	0.03%	0.06%	0.11%
Rezultat poslovanja	-	-	-
Višak/manjak prihoda	-	-	-
Višak prihoda	15.54%	34.31%	48.98%
UKUPNA PASIVA	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=7466

Promatrano kroz sva tri obračunska razdoblja najveći udio u ukupnoj imovini udruge Zelena akcija imala je financijska imovina. Udio financijske imovine u ukupnoj aktivi u 2014. godini iznosio je 94.17%.Udio novac u banci i blagajni u financijskoj imovini iznosi je 94,17%, što je predstavljalo skoro cijeli iznos udjela financisjke imovine u ukupnoj imovini. Slična situacija ponavljala se kroz sljedeća dva obračunska razdoblja. Udio financijske imovine u ukupnoj imovini u odnosu na 2014. godinu se smanjio za 4.19%. U 2016. godini udio

financijske imovine u aktivi iznosio je 84%, što je za 6.55% manje u odnosu na predhodno obračunsko razdoblje. Udio nefinancijske imovine u ukupnoj imovini postepen je rasta od 2014. godine do 2016. godine.

U 2014. godini udio nefinancijske imovine u aktivi iznosi je 5,26%, potom se u 2015. godini povećao za 6.55%. U 2016. godini udio nefinancijske imovine u ukupnoj imovini iznosi je 16% od čega je proizvedene kratkotrajna imovina predstavljala gotovo cijeli udio financijske imovine u ukupnoj imovini. Ista situacija se ponavljala i kroz predhodna dva promatrana razdoblja.

Tablica 16. Skraćeni izračun vertikalne analize izvještaja prihoda i rashoda udruge Zelena akcija za razdoblje 2014.-2016.

PR-RAS - PRIHODI	2014 .	2015 .	2016 .
PRIHODI			
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	0.85%	0.46%	0.10%
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	0.05%	0.04%	0.08%
Prihodi po posebnim propisima	0.09%	0.00%	0.19%
Prihodi od imovine	0.30%	0.41%	0.22%
Prihodi od donacija	97.90%	98.38%	98.60%
Ostali prihodi	0.80%	0.71%	0.81%
UKUPNI PRIHODI	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**
PR-RAS - RASHODI	**2014 .**	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI			
Rashodi za radnike	29.33%	27.25%	32.02%
Materijalni rashodi	29.72%	27.74%	36.76%
Rashodi amortizacije	1.93%	1.56%	1.67%
Financijski rashodi	1.15%	0.80%	1.08%
Donacije	37.10%	42.49%	28.46%
Ostali rashodi	0.78%	0.16%	0.00%
UKUPNI RASHODI	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=7466

Vertiaklnom analizom Izvještaja o prihodima i rashodima možemo ustanoviti da prihodi od donacija imaju najveći udio u ukupnim prihodima, pri tome se njihov postotni udio nije pretjerano mjenjao promatrano kroz sva tri obračunska razdoblja. U 2014. godini udio prihoda od donacija u ukupnim prihodima iznosio je 97.90%. U 2015. godini taj se povećao za 0.48%, dok u 2016. godini iznosio je 9.60%.

Rashodi za radnike, materijalni rashodi i rashodi za donacije su stavke s najvećim udjelima u ukupnim rashodima. Rashodi za radnike u 2014. godini iznosili su 29.33%. U 2015. godini

udio istih u ukupnim rashodima pao je za 1.98%, a u 2016. godini rastao za 4.77%. Udio rashoda od donacija u ukupnim rashodima u 2014. godini iznosio je 37.1%. U 2016. godini iznosio je 42.49% što predstavlja povećanje od 5.39%. U 2016. godini udio rashoda od donacija u ukupnim rashodima pao je za 14.03% u odnosu na 2015. godinu.

4.4.Vertikalna analiza financijskih izvještaja udruge Zeleni Osijek

Vertikalna analiza za udrugu Zeleni Osijek računati će se za razdoblje 2014.- 2016. godine.

Tablica koja će biti prikazana u nastavku sastojati će se od stavki bilance, odnosno njezine aktive i pasive udruge Zeleni Osijek. Za svaku pojedinu stavku bilance izračunavati će se njezin postotni udio u aktivi odnosno pasivi. Zbroj pojedinih stavki, odnosno njihov postotni udio, mora iznositi 100%.

Tablica 17. Skraćeni izračun vertikalne analize bilance udruge Zeleni Osijek za razdoblje 2014.-2016.

BILANCA - IMOVINA	2014 .	2015 .	2016 .
IMOVINA			
Nefinancijska imovina	**69.28%**	**73.13%**	**74.30%**
Neproizvedena dugotrajna imovina	63.37%	52.86%	62.95%
Proizvedena dugotrajna imovina	5.91%	8.60%	8.85%
Sitni inventar	0.00%	1.17%	0.00%
Nefinacijska imovina u pripremi	0.00%	10.49%	2.50%
Financijska imovina	**30.72%**	**26.87%**	**25.70%**
Novac u banci i blagajni	29.67%	26.62%	25.54%
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo	0.10%	0.08%	0.11%
Potraživanja za prihode	0.95%	0.17%	0.05%
UKUPNA AKTIVA	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**
BILANCA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	**2014 .**	**2015 .**	**2016 .**
OBVEZE I VLASTITI PRIHODI			
Obveze	**112.07%**	**97.60%**	**96.79%**
Obveze za rashode	4.03%	2.03%	2.78%
Obveze za kredite i zajmove	49.31%	13.80%	0.92%
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	58.73%	81.76%	93.10%
Vlastiti izvori	**-12.07%**	**2.40%**	**3.21%**
Višak prihoda	0.00%	2.40%	3.21%
Manjak prihoda	12.07%	0.00%	0.00%
UKUPNA PASIVA	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=10070

Analizom bilance udruge Zeleni Osijek možemo zaključiti kako u strukturi imovine najveći udjel ima nefinancijska imovina za razliku od predhodno analizirane dvije udruge gdje u oba slučaja financijska imovina, točnije novac u banci i blagajni zauzima najveći udio u ukupnoj imovini obje udruge. Strukturu imovine Udruge sunce u 2014. godini 69.28% činila je nefinancijska imovina, pri čemu je neproizvedena dugotrajna imovina činila 63.37% ukupne imovine. U 2015. godini udio nefinancijske imovine u ukupnoj imovini povećao se za 3.85%, a u 2016. godini za 1.17%. Kada govorimo o financijskoj imovini ona je kroz sva tri obračunska razdoblja u prosjeku činila 27.76% ukupne imovine. Novac u banci i blagajni u 2014. godini predstavljali su 29.67% ukupne imovine, u 2015. godini 26.62%, a u 2016. godini 25.54 %.

Strukturu pasive kroz sva tri obračunska razdoblja većim dijelom činile su obveze, pri čemu se njihov udi u strukturi pasive postepeno smanjivao promatrajući od 2014. godine do 2016. godine. Obveze za kredite i zajmove u 2014. godini iznosile su 49.31% ukupne pasive, taj postotak se u 2015. godini smanjio za 35.51%, a u 2016. godini u odnosu na predhodnu godini za 12.88%. Odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja je rasta od 2014. do 2016. godine. U 2014. godini odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja činili su 58.73% ukupne pasive, u 2015. godini udio istih se povećao za 23.03%, a u 2016. godini u odnosu na 2015 za 11.34%. U 2014. godini Udruga je poslovala s gubitkom na kraju godine, pri čemu je ostvarila manjak prihoda od 259.757 kn. U 2015. godini ostvaren je višak prihoda, pri čemu je njegov udio u vlastitim izvorima iznosio 2.4%, a u 2016. godini 3.21%

Tablica 18. Skraćeni izračun vertikalne analize izvještaja prihoda i rashoda udruge Zeleni Osijek za razdoblje 2014.-2016.

PR-RAS - PRIHODI	2014 .	2015 .	2016 .
PRIHODI			
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	3.08%	0.61%	0.33%
Prihodi po posebnim propisima	0.00%	0.00%	0.36%
Prihodi od imovine	0.06%	0.04%	0.26%
Prihodi od donacija	95.90%	93.69%	99.04%
Ostali prihodi	0.96%	5.66%	0.01%
UKUPNI PRIHODI	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**
PR-RAS - RASHODI	**2014 .**	**2015 .**	**2016 .**
RASHODI			
Rashodi za radnike	46.33%	58.29%	44.63%

Materijalni rashodi	44.10%	26.33%	24.41%
Rashodi amortizacije	7.53%	9.73%	29.96%
Financijski rashodi	2.04%	4.67%	0.97%
Donacije	0.00%	0.24%	0.00%
Ostali rashodi	0.00%	0.75%	0.02%
UKUPNI RASHODI	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

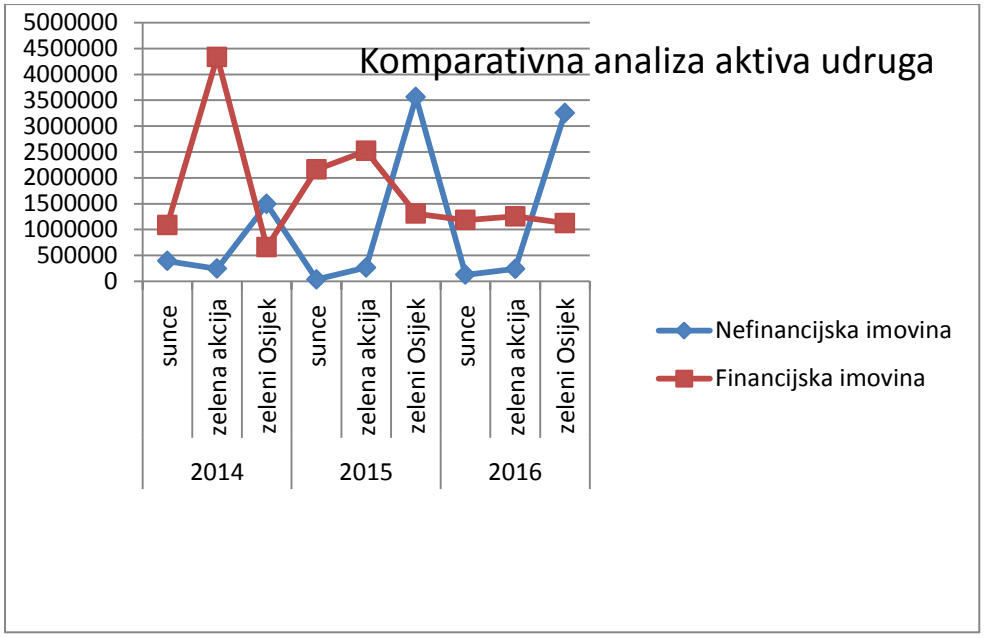
Izvor: izrada autora prema podacima sa https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=10070

Analizom Izvještaja o prihodima i rashodima može se zaključiti da prihodi od donacija čine skoro ukupnu strukturu prihoda. U 2014. godini prihodi od donacija predtsvljali su 95.90% ukupnih prihoda, u 2015. zabilježen je blagi pad udjela istih za 2.21%. U 2016. godini udio prihoda prosato je za 5.35% i predstavlja 99.04% ukupnih prihoda. Promatrajući strukturu prihoda od donacija najveći udjel imali su prihodi od donacija od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija u 2014. taj udio uiznosi je 83.34% ukupnih prihoda od donacija. U 2015. godini zabilježen je pad udjela istih u ukupnim prihodima od donacija pa je iznosio 59.59%, dok u 2016. godini iznosio je 75.84%. Pored navedenih, značajan udjel u strukturi prihida od donacija u 2015. imali su i prihodi od donacija iz državnog proračuna koji je iznosi 39.98%.

U strukturi rashoda dominiraju rashodi za radnike i materijalni rashodi. Udio rashoda za radnike u ukupnim rashodima u 2014. godini iznosi je 46.33%, potom je u 2015. godini u odnosu na 2014. porastao za 11.96%, a u 2016. godini pao za 13.66% i iznosio 44.63% ukupnih rashoda. Materijalni rashodi u 2014. godini predstavljali su 44.10% strukture ukupnih rashoda. U 2015. godini zabilježen je pad istih za 17.77%. Pad udjela materijalnih rashoda u ukupnim rashodima nastavio se i u 2016. godini te su prestavljali 24.41% ukupnih rashoda.

4.5.Usporedba udruga kroz analizu financijskih izvještaja

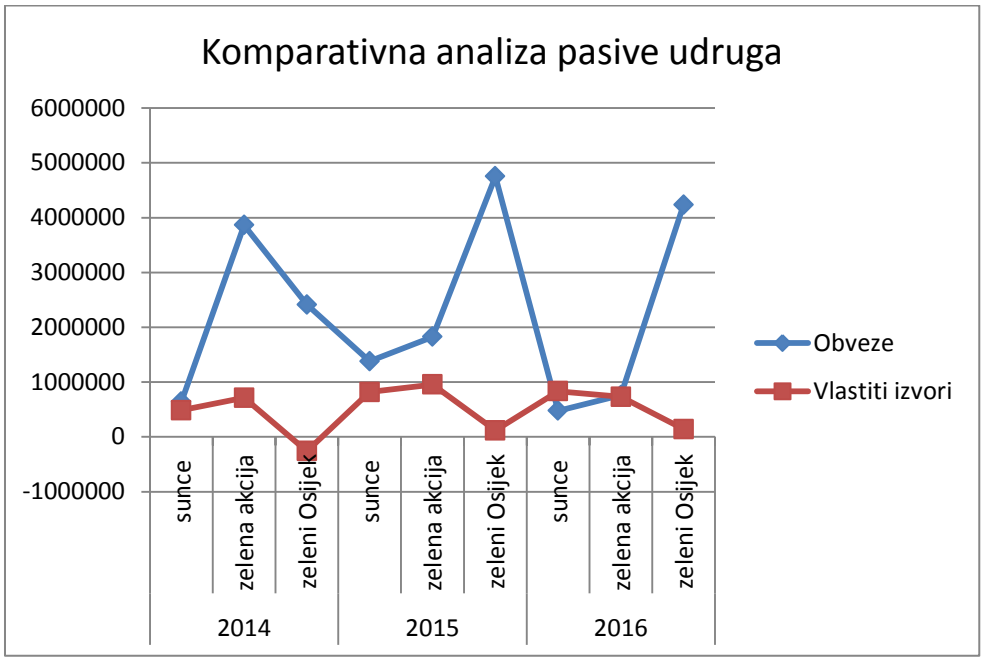
Graf 1. Komaparativna analiza aktiva udruga

Usporedbom financijske i nefinancijske imovine udruga možemo uočiti da nefinancijska imovina udruge Sunce i Zelena akcija imaju slična kretanja kroz promatrana razdoblja. Udruga Zeleni Osijek bilježi velika odstupanja u vrijednosti svoje nefinancijske imovine u odnosu na druge dvije spomenute posebno u razdoblju 2015. i 2016. godine. Zabilježen je visoki rast vrijednosti nefinancijske imovine udruge Zeleni Osijek kroz spomenuto razdoblje. Povećanje nefinancijske imovine podrazumjeva i povećanje investicija, što upućuje da je udruga Zeleni Osijek najviše investirala u promatranim razdobljima.

Financijska imovina u udruzi Sunce i Zeleni Osijek svoju najmanju vrijednost ima u 2014. godini, dok udruga Zelena akcija bilježi najveću vrijednost, ta vrijednost pada kroz sljedeća dva razdoblja, a uzrok padu je pad prihoda od donacija, prvenstveno prihoda od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija. Za razliku od udruge Zelena akcija, vrijednost financijske imovine kroz druge dvije spomenute udruge+ raste, shodno rastu prihoda od donacija.

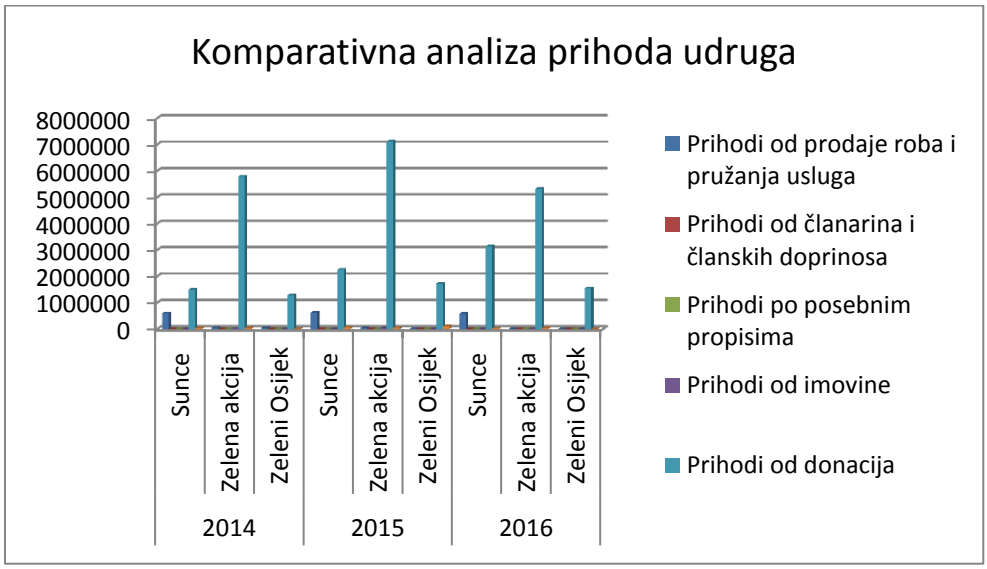
Graf 2. Komparativna analiza pasiva udruga

Promatrano kroz pasivu, vlastiti izvori udruge Zelena Osijek bilježe najmanje vrijednosti kroz sva tri obračunska razdoblja, pri čemu u 2014. godini zabilježena je njihova negativna vrijednost zbog manjka ostvarenih prihoda u toj godini. Vlastiti izvori udruge Sunce i Zelena akcija bilježe približno slične vrijednost s malim oscilacijama kroz sva tri promatrana razdoblja.

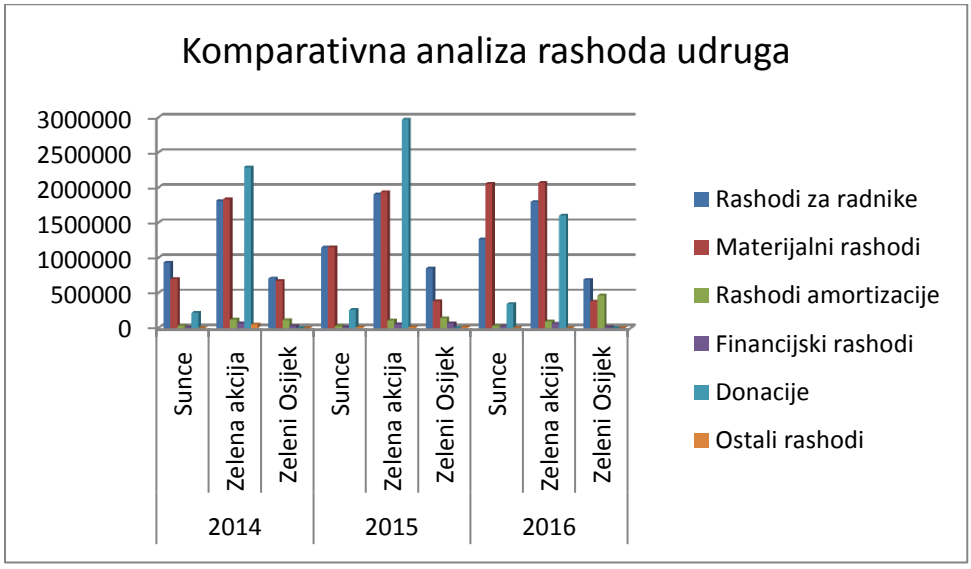
Udruga Zeleni Osijek u 2015. godini bilježi najviše investicija, pa posljedično tome i vrijednost obveza u 2015. godini. Udruga Zelena akcija najveću vrijednost obveza bilježi u 2014. godini, dok udruga Sunce kroz sva promatrana razdoblja bilježi najmanju vrijednost obveza koje pri tome od 2014. godine do 2016. godine bilježe male oscilacije u svojim vrijednostima.

Graf 3. Komparativna analiza prihoda udruga

Očekivano, prihodi od donacija kroz sva tri obračunska razdoblja bilježe najveće vrijednosti. Prihodi od donacija najveću vrijednost bilježe u udruzi Zelena akcija kroz sva tri promatrana razdoblja uspoređujući ih s vrijednostima druge dvije udruge. Pored prihoda od donacija u udruzi Sunce pridodi od imovine također imaju značajnije vrijednosti u odnosu na ostale dvije udruge, ali su te vrijednosti znatno manje od vrijednosti prihoda od donacija i bez velikih značajnosti u ukupnom udjelu prihoda.

Graf 4. Komparativna analiza rashoda udruga

Rashodi za radnike, materijalni rashodi i rashodi za donacije u sve tri udruge bilježe najveće vrijednosti u ukupnim rashodima promatrano kroz sva tri obračunska razdoblja. U udruzi Zelena akcija vrijednost rashoda od donacija bilježe svoju najveću vrijednost u 2015. godini,

kada je udruga imala ujedno i najveće prihode od donacija, te najveća ulaganja. Najveće materijalne rashode također bilježi udruga Zelena akcija, dok vrijednos istih u udruzi Sunce raste od 2014. do 2016. godine, a u udruzi Zeleni Osijek ima najmanje vrijednosti kroz sva tri razdoblja. Rashodi za radnike u sve tri udruge su približno isti proporcionalno broju radnika.

4.6.Analiza financijskih pokazatelja za ocjenu poslovanja udruga

Razlike i specifičnosti između profitnog i neprofitnog sektora u dijelu financijskog izvještavanja, jednako se reflektiraju i na razlike u analizi financijskih izvještaja neprofitnih organizacija u odnosu na profitne, što rezultira znatno različitim financijskim pokazateljima kojima se ocjenjuje financijski položaj i uspješnost neprofitne organizacije. [29]

Neprofitne organizacije mogu koristiti brojne financijske pokazatelje kako bi se bolje upoznale s financijskom situacijom. Financijski pokazatelji su korisni ako su izračunati na temelju istinitih i objektivnih financijskih izvještaja, dosljedno izračunati tijekom razdoblja, interpretirani u kontekstu internih i eksternih faktora te ako se uspoređuju s postavljenim ciljevima.[30]

O izvorima prihoda na koje se najviše oslanja neprofitna organizacija govori koeficijent pouzdanosti izvora prihoda koji u odnos stavlja najveći iznos prihoda s ukupnim prihodima. Analogno koeficijentu pouzdanosti izvora prihoda, koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna ističe u kojoj mjeri neprofitna organizacija se oslanja na sredstva dobivena iz državnog proračuna. Koliko prihoda organizacija ostvaruje prodajom ili pružanjem usluga može se izračunati stavljanjem u omjer ukupno zarađene prihode i ukupne prihode, a ako se u ondos umjesto ukupnih prihoda stave ukupni rashodi dobija se koeficijent samodostatonosti ili koeficijent ekonomičnosti ukupnog poslovanje. Odnos promjene vlastitih izvora i ukupnih vlastitih izvora predstavlja povrat vlastitih izvora.[31] Ako se u odnos stave, utrživi vrijednosni papiri te potraživanja s prosječnim mjesečnim rashodima dobiva se interval obrane koji govori o broju mjeseci u kojima organizacija može obavljati djelatnost ako u međuvremenu ne dođe do dodatnih primitaka. Stavljanjem u omjer viška ili manjka prihoda te

[29] Hladika M., Žigman A. (2012):Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija , Riznica, 10, str. 28.
[30] Barr, K. (2008) Analyzing Financial Informations Using Ratios (online). Nonprofits Assistance Found, dostupno na http: www. nonprofitsassistancefund.org/clientuploads/MNAF/ToolsTemplates/NonprofitFinancialRatios.pdf (15.8.2017.)
[31] Abraham, A. (2004) A model of Financial Performance Analisys Adapted for Nonprofit Organisations, Universitiy of Wollongong, dostupno na: http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1320&context=commpapers (15.08.2017)

ukupnih rashoda dolazi do pokazatelja uštede koji pokazuje sposobnost organizacije u povećanju vlastitih izvora. Ukoliko je pokazatelj veći od 1 dolazi do porasta vlastitih izvora. Stavljanjem u odnos različitih vrsta prihoda s ukupnim prihodima dobiva se odnos prihoda koji zapravo ovisno o odabranoj vrsti prihoda predstavlja određeni koeficijent pouzdanosti. [32]

Tablica 19. Način izračuna financijskih pokazatelja

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći iznos prihoda (vrsta)/ukupni prihodi
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije/ ukupan prihod
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod/ ukupan prihod
Koeficijent samodostatonosti	Ukupno zarađeni prihod / ukupni rashod
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	Rashodi za zaposlene/ ukupni rashodi
Povrat vlastitih izvora/rentabilnost vlastitih izvora	Promjena vlastitih izvora / ukupni vlastiti izvori
Interval obrane	Novac, utrživi vrijednosni papiri i potraživanja / prosječni mjesečni rashodi
Pokazatelj uštede	Razlika prihoda i rashoda / ukupni rashodi
Koeficijent zaduženosti	Prosječne ukupne obveze / prosječna ukupna imovina
Odnos prihoda	Vrsta prihoda / ukupan prihod

Izvor: Obrada autora prema Abraham, A.(2004) A Model of Financial Performance Analysis Adapted for Nonprofit Organisations. University of Wollongong. Dostupno na: http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1320&context=commpapers, Abraham, A. (2006): Financial Mnagement in the Nonprofit Sector: A Mission - Based Approach to Ratio Analisys in Membership Organisations. University of Wollongong, dostupno na: http//ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1159&context=commppapers, Holman, A. (2012) The Analysis of Key Financial Ratios in Nonprofit Management. Univesrity of Wisconsin, dostupno na: http://www.ritzholman.com/news_files/Nonprofit%20Presentation.pdf.

[32] Abraham, A. (2006): Financial Mnagement in the Nonprofit Sector: A Mission - Based Approach to Ratio Analisys in Membership Organisations. University of Wollongong, dostupno na: http//ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1159&context=commppapers (15.08.2017.)

Tablica 20. Analiza financijskih pokazatelja udruga temeljem izvještaja o prihodima i rashodima

	2014.			2015.			2016.		
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	0.700	0.979	0.959	0.763	0.984	0.937	0.837	0.986	0.990
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	0.017	0.025	0.126	0.092	0.044	0.375	0.031	0.087	0.230
Koeficijent zarađenih prihoda	0.281	0.009	0.031	0.213	0.005	0.006	0.155	0.001	0.003
Koeficijent samodostatnosti	0.318	0.008	0.027	0.241	0.005	0.008	0.156	0.001	0.003
Pokazatelj uštede	0.131	-0.043	-0.117	0.133	0.035	0.260	0.006	-0.040	0.015
	Sunce	**Zelena akcija**	**Zeleni Osijek**	**Sunce**	**Zelena akcija**	**Zeleni Osijek**	**Sunce**	**Zelena akcija**	**Zeleni Osijek**

Izvor: izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja

Prema koeficijentu pouzdanosti izvora prihoda izvori na koje su se udruge najviše oslanjale kroz sva tri promatrana obračunska razdoblja su prihodi od donacija. S rastom prihoda od donacija u kupnim prihodima, promatrano kroz razdoblja u sve tri udruge, rastao je koeficijent.

Prema koeficijentu pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna udruga koja se najviše oslanjala na sredstva državnog proračuna kroz sva tri obračunska razdoblja je udruga Zeleni Osijek. Pri čemu je spomenuti koeficijent najveću vrijednost imao u 2015. kada su prihodi iz proračuna imali najveću vrijednostt promatrano kroz sva tri razdoblja. Najmanju vrijednost koeficijenta ima udruga Sunce što zapravo opravdava podatak da se udruga u odnosu na druge dvije spomenute najmanje financirala prihodima od donacija iz proračuna.

Organizacija koja najviše prihoda ostvaruje temeljem prodaje ili pružanja usluga kroz sva tri razdoblja je udruga Sunce, na što nam ukazuje koeficijent zarađenih prihoda. U 2015. godini vrijednost spomenutog koeficijenta u udruzi Sunce bila je najveća u odnosu na ostala dva promatrana razdoblja, a razlog tomu je rast prihoda od prodaje i pružanja usluga u 2015. godini za 23.810 kn. Shodno tomu i koeficijent samodostatnosti udruge Sunce je bio najveći kroz sva tri razdoblja što upućuje na ekonomičnost ukupnog poslovanja Udruge.

Prema pokazatelju uštede niti jedna udruga, promatrano kroz sva tri obračunska razdoblja, nije ostvarila porast vlastitih izvora. Udruga Zelena akcija u 2014. godini ima negativan predznak koeficijenta što je rezultat manjka ostvarenih prihoda u promatranoj godini.

Tablica 21. Analiza financijskih pokazatelja udruga temeljem bilance

	2014.			2015.			2016.		
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1.698	1.122	0.274	1.568	1.380	0.275	2.490	1.650	0.266
Koeficijent zaduženosti	0.569	0.844	1.121	0.628	0.656	0.976	0.363	0.509	0.968
	Sunce	**Zelena akcija**	**Zeleni Osijek**	**Sunce**	**Zelena akcija**	**Zeleni Osijek**	**Sunce**	**Zelena akcija**	**Zeleni Osijek**

Izvor: izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja

Pokazatelj ubrzane likvidnosti se koristi za procjenu može li poduzeće udovoljiti svojim kratkoročnim obvezmaupotrebom svoje najlikvidnije imovine.[33]

Prema koeficijentu ubrzane likvidnosti možemo zaključiti da udruga Sunce i Zelena akcija raspolažu s dovoljno kratkoročnih sredstava da podmire svoje vlastite obaveze kroz sva tri obračunska razdoblja za razliku od udruge Zelena akcija čiji koeficijent znatno odstupa od minimalne vrijednosti istog što upućuje na mogućnost da Udruga ostane bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza.

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora, te stoga ovaj koeficijent ne bi trebao biti veći od 50%.[34]

Udruga koja je najviže nabavljala imovine zaduživanjem kroz sva tri obračunska razdoblja je udruga Zeleni Osijek, prema koeficijentu zaduženosti. S tim da je koeficijent u Udruzi postepeno padao promatrano od 2014. do 2016. godine. Ista je situacija i s druge dvije analizirane udruge kada je u pitanju kretanje vrijednosti koeficijenta. U 2016. godini u udruzi Sunce spomenuti koeficijent iznosio je 0.363, a u udruzi Zelena akcija 0.509 što se smatra prihvatljivim, obzirom da je preporučljiva vrijednost istog 0.5 ili manja.

[33] Vidučić, Lj.: op. cit., str. 395.
[34] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 84.

5. ZAKLJUČAK

Civilno društvo u Hrvatskoj je devedesetih godina imalo važnu ulogu u konsolidaciji demokracije. Početkom ovog stoljeća, te nastupanjem krize stvorila se iskrivljena slika neprofitnih organizacija, smatra ih se nepotrebnim opterećenjem državnog proračuna. Međutim, prodremo li dublje u analizu svrhe neprofitnih organizacija može se zaključiti kako nevladin sektor igra jako bitnu ulogu u afirmiranju volonterstva, stvaranju novih načina zapošljavanja, te preuzimanju poslova koje država ili županija ne može odraditi u određenom trenutku. Trend osnivanja udruga konstantno raste, pa nas ne treba začuditi podatak da se prema broju registriranih udruga dnevno osnuje njih osam. O napredovanju neprofitnog sektora svjedoči i činjenica da su neprofitne organizacije puno efikasnije u izvlačenju novca iz EU fondova u odnosu na Vladine institucije. Promatrajući ostale sektore možemo zaključiti kako su neprofitne organizacije daleko transparentnije u svom djelovanju, samim tim što svojim donorima omogućavaju detaljan uvid u ulaganje njihovih sredstava.

Pored temeljne svrhe za koju je svaka neprofitna organizacija osnovana, svaka od njih teži održivom poslovanju, koje podrazumjeva redovito podmirenje obveza, kontinuitet u dotoku prihoda, te ono najvažnije, stvaranje dobrobiti u lokalnoj zajednici u kojoj organizacija djeluje.

U radu su analizirane tri udruge Sunce, Zelena akcija i Zeleni Osijek. Sve tri udruge slične su po svom djelovanju, projektima, veličini i izvorima financiranja, a različite po regijama u kojim djeluju. Vertikalnom i horizontalnom analizom financijskih izvještaja promatranih udruga možemo zaključiti kako su se vrijednosti prihoda, rashoda, imovine i obveza mjenjale kroz obračunska razdoblja. Najveći rast prihoda kroz sva tri razdoblja bilježila je udruga Zelena akcija koja je ujedno imala i najveći broj provedenih projekata, a posljedično tome i najveću vrijednost rashoda i vrijednost financijske imovine. Najveću vrijednost nefinancijske imovine imala je udruga Zeleni Osijek, što je indikator investicija, ali i obveza čija je vrijednost u udruzi Zeleni Osijek bila najveća. Promatrano kroz financijske pokazatelje udruga s najstabilnijim poslovanjem je udruga Sunce prema koeficijentu ubrzane likvidnosti i zaduženosti. Udruga koja bilježi najlošije rezultate poslovanja je udruga Zeleni Osijek, te prema koeficijentu likvidnosti nije u stanju podmiriti svoje kratkoročne obveze, što dugoročno može voditi zatvaranju udruge.

Sve tri udruge ispunjavaju svoj temelji cilj zbog kojeg su osnovane. Zavidan je broj projekata kojih je svaka od njih provela u svojoj lokalnoj zajednici. Neovisno o gradu u kojem djeluju, sve udrug imaju slične projekte, izvore financiranja, broj zaposlenih, susreću se sa sličnim problemima, ali povrh svega sve tri rastu i razvijaju se svakom godinom, zapošljavaju nove radnike, te započinju nove projekte.

SAŽETAK

Cilj rada je da se temeljem financijskih izvještaja provede analiza rada udruga, koja će pri tome prikazati objektivnu sliku njihovog djelovanja. U radu su0 izabrane tri udruge koje su slične po svojoj misiji, viziji, temeljnim načelima i strategijama, djeluju na različitim područjima, te imaju iste ili slične izvore financiranja. Udruge koje su se analizirale u ovom radu su: Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce - Split, Udruga za zaštitu okoliša Zelena akcija - Zagreb i Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek.

Temelj za provedbu su fer prezentirani financijski izvještaji bilance i izvještaja o prihodima i rashodima, koje ove tri udruge, prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, moraju javno objaviti. Izvještaji su preuzeti sa stranica Ministarstva financija Republike Hrvatske.

Temeljem navedenih izvještaja izračunavala se horizontalna i vertikalna anliza, usporedba dobivenih rezultata, te financijski pokazatelji poslovanja udruga. Nakon provedenih izračuna izvedeni su zaključci o poslovanju istih.

Ključne riječi: horizontalna analiza, vertikalna analiza, usporedba rezultata, financijski pokazatelji poslovanja

SUMMARY

The aim of the study is to make out an analysis of the work of nonprofit organizations based on the financial statements, which present an objective picture of their activities. In this study was selected three organizations that are similar to their mission, vision, basic principles and strategies. Organizations operate in different areas and have the same or similar sources of funding. The organizations analyzed in this study are: Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce - Split, Udruga za zaštitu okoliša Zelena akcija - Zagreb i Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek.

The basis of this analysis are fairly presented financial statement balance sheet and income statement, which these three associations, according to the Law on Financial Operations and Accounting for Non Profit Organizations, must be publicly disclose. Reports are taken from the page of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia.

Information from the financial statements are used to calculate the horizontal and vertical analysis, comparison of the obtained results, and financial indicators. The resulting calculations are used to make conclusions about the performance of these organisations.

Keywords: horizontal analysis, vertical analysis, comparison of results, financial indicators

LITERATURA

KNJIGE

1. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 84.
2. Bičanić, N. et al. (2017): Poslovanje neprofitnih organizacija,Sveučilišna tiskara, Zagreb, str. 11.
3. Dražić - Lutilsky, I. et al (2010): Računovodstvo, Sveučilišna tiskara, Zagreb, str. 53-54.
4. Dremel, N. et al. (2004): Računovodstvo neprofitnih organizacija, RRiF, Zagreb, str.1-2.
5. Rogošić, A. Djelokrug neprofitnih institucija, Računovodstvo neprofitnih organizacija, EFST, Split, ožujak 2017.
6. Rozga, A. (2007): Poslovna statistika, Sveučilište u Splitu, Split, str.15.
7. Smith, J.L., Keith, R.M., Stephens, W.L.: (1988): Financial Accounting, McGraw-Hill Book Company, New York, str.653.
8. Vašiček V, Vašiček D. i Sirovica K. (2005): Računovodstvo neprofitnih organizacija. 3. izd. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb,str. 13.
9. Vašiček, V. et al (2008): Računovodstvo neprofitnih organizacija, Rif, Zagreb, str. 5-11.
10. Vidučić, Lj., (2006): Financijski menadžment, V dopunjeno i izmijenjeno izdanje, RRIF, Zagreb, str. 376.
11. Žager, K. et al (2008): Osnove računovodstva, Sveučilišna tiskara, Zagreb, 55-56.
12. Žager, K., Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str.52.

INTERNET

1. Metode znanstvenog istraživanja, dostupno na: http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf (posjećeno 10.07.2017.)

2. Ured za udruge (2017): Osnivanje i registracija udruge, dostupno na: http://int.uzuvrh.hr/stranica.aspx?pageID=173 (posjećeno 15.07.2017.)

3. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (2015) dostupno na: https://www.zakon.hr/z/746/Zakon-o-financijskom-poslovanju-i-ra%C4%8Dunovodstvu-neprofitnih-organizacija (posjećeno 20.07.2017.)

4. Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj, dostupno na: http://sunce-st.org/o-suncu/ (posjećeno 25.07.2017)

5. Zelena akcija, dostupno na: http://zelena-akcija.hr/hr/o_nama (posjećeno 25.07.2017)

6. Udruga za zaštitu prirode i okoliša, dostupno na: http://www.zeleni-osijek.hr/o-nama/ (posjećeno 25.07.2017)

7. Barr, K. (2008) Analyzing Financial Informations Using Ratios (online). Nonprofits Assistance Found, dostupno na http: www.nonprofitsassistancefund.org/clientuploads/MNAF/ToolsTemplates/NonprofitFinancialRatios.pdf (posjećeno 15.8.2017.)

8. Abraham, A. (2004) A model of Financial Performance Analisys Adapted for Nonprofit Organisations, Universitiy of Wollongong, dostupno na:http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1320&context=commpapers (posjećeno 15.08.2017)

9. Abraham, A. (2006): Financial Mnagement in the Nonprofit Sector: A Mission - Based Approach to Ratio Analisys in Membership Organisations. University of Wollongong, dostupno na: http//ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1159&context=commppapers (posjećeno 15.08.2017)

PRAVILNIK / ZAKON

1. Narodne novine, (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 1.

ČASOPISI

1. Soldevila, P., Oliveras, E. (2002). „Management Control in Non-Profit Organizations: The Case of the Association of Economists in Spain“, UPF Economics and Business Working Paper, No. 583

2. Hladika M., Žigman A. (2012):Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija , Riznica, 10, str. 28.

3. "Euripean System of Accounts - ESA 1995.", Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg, 1996., prijevod s engleskog jezika objavio je Državni ured za statistiku, Zagreb, 1998.

DODATCI

Popis slika

Slika 1. Podjela imovine 22
Slika 2. Podjela obveza 25
Slika 3. Podjela prihoda i rashoda 26

Popis grafova

Graf 1. Komaparativna analiza aktiva udruga 55
Graf 2. Komparativna analiza pasiva udruga 56
Graf 3. Komparativna analiza prihoda udruga 57
Graf 4. Komparativna analiza rashoda udruga 57

Popis tablica

Tablica 1. Apsolutna promjena skraćene bilance udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016. 34
Tablica 2. Relativna promjena skraćene bilance udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016. 34
Tablica 3. Apsolutna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016. 36
Tablica 4. Relativna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Sunce za razdoblje od 2014.-2016. 36
Tablica 5. Apsolutna promjena skraćene bilance udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016. .. 38
Tablica 6. Relativna promjena skraćene bilance udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016. .. 39
Tablica 7. Apsolutna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016. 41
Tablica 8. Relativna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zelena akcija za razdoblje od 2014.-2016. 41
Tablica 9. Apsolutna promjena skraćene bilance udruge Zeleni Osijek za razdoblje od 2014.-2016. .. 43
Tablica 10. Relativna promjena skraćene bilance udruge Zeleni Osijek za razdoblje od 2014.-2016. . 44
Tablica 11. Apsolutna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zelena Osijek za razdoblje od 2014.-2016. 45
Tablica 12. Relativna promjena skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zeleni Osijek za razdoblje od 2014.-2016. 45

Tablica 13. Skraćeni izračun vertikalne analize bilance udruge Sunce za razdoblje 2014.-2016. 47
Tablica 14. Skraćeni izračun vertikalne analize izvještaja prihoda i rashoda udruge Sunce za razdoblje 2014.-2016. 48
Tablica 15. Skraćeni izračun vertikalne analize bilance udruge Zelena akcija za razdoblje 2014.-2016. 50
Tablica 16. Skraćeni izračun vertikalne analize izvještaja prihoda i rashoda udruge Zelena akcija za razdoblje 2014.-2016. 51
Tablica 17. Skraćeni izračun vertikalne analize bilance udruge Zeleni Osijek za razdoblje 2014.-2016. 52
Tablica 18. Skraćeni izračun vertikalne analize izvještaja prihoda i rashoda udruge Zeleni Osijek za razdoblje 2014.-2016. 53
Tablica 19. Način izračuna financijskih pokazatelja 59
Tablica 20. Analiza financijskih pokazatelja udruga temeljem izvještaja o prihodima i rashodima 60
Tablica 21. Analiza financijskih pokazatelja udruga temeljem bilance 61